

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دفاع مقدس

بر سر آسمان و تعلیل از جنگ
عراق علیه ایران

**تا شما جوانان بیدار و سایر قشرهای ملت بزرگ با
این شور و شعور در صحنه حاضرید به کشور و
جمهوری اسلامی، آسیبی نخواهد رسید.**

«رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران حضرت امام خمینی (ره) ۱۳۶۰/۹/۴»

**ما در این ماجرای ۸ ساله ، یک پیروزی مطلق
بدست آوردیم**

«رهبر انقلاب حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله) ۱۳۷۹/۷/۶»

هدف اصلی و تغییر ناپذیر هر حکومت:

- حفظ بقای ملی. - حفظ تمامیت ارزی. - حفظ هویت ملی و ارزشها. - حفظ منافع ملی.

ویژگیهای جنگ هشت ساله رژیم بعث عراق علیه ایران:

- طولانی ترین و پرهزینه ترین جنگ در منطقه «بعد از جنگ جهانی دوم».**
- توافق دابلوک شرق و غرب در حمایت از عراق علیه ایران.**
- حمایت برخی از کشورهای اروپایی و عرب منطقه از عراق.**
- تنها جنگی که در ۲۰۰ سال گذشته نتوانست قسمتی از سرزمین ایران را به تسخیر در آورد.**
- عدم توان دشمن در تحمیل اراده خود و پذیرش ذلیلانه قطعنامه ۱۹۷۵ الجزایر.**

- تغییر معادله قدرت سیاسی نظامی منطقه (غرب آسیا) به نفع ایران با پیروزی سیاسی و نظامی ایران بر عراق.

تعاريف و اصطلاحات

«فصل اول»

جنگ:

در لغت به معنی:

جدال، قتال، نبرد، زد و خورد، کشتار جمعی و ...

در اصطلاح به معنی :

۱- نزاع بین دو یا چند حکومت با استفاده از نیروهای مسلح با هدف غلبه و

تحمیل اراده بر طرف مقابل. «حسنی - ۱۳۶۶»

۲- برخورد خشونت آمیز نیروهای مسلح دو یا چند کشور پس از به بن بست

رسیدن راه حل‌های سیاسی «دکتر پیری - ۱۳۷۲»

دفاع:

در لغت از ریشه دَفَعَ یعنی عقب راندن و عقب زدن است.

در اصطلاح تدابیری اتخاذی توسط یک یا چند کشور مؤتلفه برای مقاومت

در مقابل حملات سیاسی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی، روانی یا فناوری

اتخاذ می شود.

تواناییهای دفاعی و بازدارندگی که تأثیر و تقویت کنندگی متقابل دارند.

بعلاوه دفاع حفاظت و حمایت از آزادی، هویت ملی، تمامیت ارضی و در

برابر تهدیدات گوناگون داخلی و خارجی است «نوروزی - ۱۳۸۵»

جهاد:

در لغت از ریشه جُهد یا جَهد به معنی زحمت و مشقّت و کوشش و تلاش بسیار توأم با سختی است.

در اصطلاح عبارت از ایثار جان و مال در اعتلای پایگاه اسلام، پایداری در راه اقامه شعائر دینی با تحمل مشکلات است.

«آیت الله حسن نوری»

جهاد، فقط دفاع و در واقع مبارزه با یک نوع تجاوز (تهاجم) است.

«علامه شهید استاد مرتضی مطهری»

دفاع مقدس:

**مجموعه مجاهدت ها، حماسه ها، پایداری و
فعالیت های متنوعی که ملت شریف و مسلمان ایران
و نیروهای مسلح طی ۸ سال در برابر تهاجم رژیم
بعث عراق به خاک ایران اسلامی انجام داده اند.**

«نوروزی، ۱۳۸۵، ص ۳۴۶»

انواع جنگ: جنگ بر اساس و معیارهای؛

۱. هدف «عادلانه و غیر عادلانه»

۲. جغرافیا «محلی، منطقه ای، فرامنطقه ای، جهانی (عمومی)»

۳. انضباط و تاکتیک «منظم (کلاسیک)، نامنظم (چریکی)»

۴. سطح جغرافیا «دریایی، هوایی، زمینی»

۵. قلمرو «داخلی، خارجی»

۶. نوع ابزار «متعارف (غیر هسته ای)، نامتعارف (هسته ای)».

«نطاق پور نوری، ۱۳۸۶، ص ۳۶»

انواع جهاد:

۱. ابتدایی «برای از بین بردن شرک و کفر، باهدایت و حضور امام عادل یا نماینده وی» که نوعی دفاع از حقوق بشر و پیشگیری از ظلم ستم و دفاع از سنگرهای انسانی است.

۲. جهاد دفاعی، درمقابله با هجوم کفار و مشرکین و منافقین که بر هر مرد و زن و حتی مریض واجب است.

اهمیت جهاد از دیدگاه شهید مطهری:

کسی که در مقام دفاع از مال ، جان و ناموشش کشته شود شهید است. قطعاً امری مشروع است.

تقسیم بندی جهاد از منظر پیامبر اسلام(ص):

۱. جهاد اکبر (مبارزه با نفس)

۲. جهاد اصغر (مبارزه با دشمن خارجی).

«آفرین به مردمی که از جنگ کوچک برگشته و بر شما با جنگ بزرگتر،
عرض کردن یا رسول الله جنگ بزرگ کدام است؟ فرمود جهاد با نفس»

«شرح استقبال پیامبر اسلام رزمندگان اسلام»

ویژگیهای «عمومی» جنگ:

۱. قهرآمیز است.
۲. دسته جمعی و گروهی است.
۳. سازمان یافته و تشکیلاتی است.
۴. دارای هدف است.
۵. دارای ضوابط قانونی و حقوقی است.

ویژگیهای جنگ: «از دیدگاه اسلام»

۱. در راه خدا باشد.
۲. برای رعایت عدالت باشد «رفع تجاوز، بدور از عمل ستمگرانه».
۳. برای حفظ ارزشهای اسلامی باشد.

علل وقوع جنگ:

علل کلی وقوع جنگ که میتواند ناشی از اختلافات

مرزی، مسابقات تسلیحاتی، تضادهای عقیدتی، بهره برداری از منابع و ثروتها، بازپس گیری ایالات و مناطق از دست رفته و ...

مجتمع بر عوامل :

سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی است.

جنگ و دفاع از دیدگاه امام خمینی (ره)

ایمان به
هدف

اطاعت از
فرماندهی

اتکا به
مردم

اخلاق
جنگی

وحدت قوای
نظامی و
مردمی

جنگ
اعتقادی

نگرش
ابزاری به
تکنولوژی

صلاح و
صلاح

نفی جنگ
غیر
متعارف

نفی سلطه
غیرخدایی

نگاه
تکلیفی و
مسئولیتی

تکیه بر نقش
اساسی انسان

باور، اراده
و عمل

نفی یأس
و نومیدی

استفاده از
تجارب
دیگران

اطلاعت و
آمادگی و
برنامه ریزی

جنگ حق
و باطل، اسلام
و کفر

جغرافیای مناطق مرزی

ایران و عراق

«ایران»

«فصل دوم»

ایران

موقعیتها: بخش عمده این کشور فلات، که ۹۰ درصد آن در غرب ایران است.
بعلاوه دارای موقعیتهای:

۱. متصل به اوراسیا.

۲. دارای موقعیت بحری «دارای سواحل طولانی در خلیج فارس و دریای عمان»

۳. دارای موقعیت گذرگاهی «دراختیار داشتن تنگه هرمز»

مرزها؛ بالغ بر ۸۷۳۱ کیلومتر شامل:

۴۱۱۳ ک.م. مرز خشکی.

۱۹۱۸ ک.م. مرز رودخانه ای.

۲۷۰۰ ک.م. مرز دریایی «خلیج فارس، دریای عمان، دریای مازندران»

توضیح: مرز سیاسی در ۱۲ مایلی ساحل قرار دارد.

• جزایر دارای ۶ مایل مرز دریایی هستند «جزیره فارسی بین ایران و عربستان»

وسعت، شکل و جمعیت

وسعت ۱۶۴۸۱۹۵ کیلومتر مربع

«شانزدهمین کشور جهان»

دارای شکل چهار ضلعی نامنظم

«قطر بزرگ ۲۲۵۰ ک.م، از شمال غرب به جنوب شرقی – آارات تا خلیج گواتر – قطر کوچک ۱۴۰۰ ک.م، شمال شرقی تا جنوب غربی – از سرخس تا دهانه اوند رود»

دارای جمعیت ۷۵۱۴۹۶۶۹ نفر

«مرکز آمار ایران – ۱۳۹۰»

توپوگرافی ایران:

کوهستانی «رشته کوه های البرز و زاگرس با ارتفاعات متفاوت».
جلگه ای و هموار «شمال و جنوب، دشت لوت و دشت کویر».

آب و هوا:

ایران در نیمکره شمالی و منطقه معتدل واقع و دارای اقلیم خاص
تحت چهار عامل عمده جغرافیایی است

۱. عرض جغرافیایی.

۲. ارتفاعات.

۳. موقعیت جغرافیایی.

۴. توده های هوا با منشأ بیرونی.

آشنایی اجمالی با جغرافیای استانهای مناطق مرزی ایران با عراق

منطقه شمال غربی «آذربایجان»

یکی از مناطق

- حساس

- مرتفع

- دارای عوارض حساس در داخل و خارج و با اهمیت از

لحاظ نظامی.

با همسایگان «جمهوری آذربایجان ، ارمنستان ، ترکیه ، عراق»

مناطق مرزی «آذربایجان»:

– محل تلاقی قره سوی سفلی و ارس، مرز مشترک {ایران، ترکیه، جمهوری های آذربایجان، ارمنستان، خودمختار نخجوان}.

– آذربایجان باختری با عبور از خط الرأس ارتفاعات مرز مشترک {ایران، ترکیه، عراق} و دارای موقعیتهای عملیاتی

به سه بخش:

۱. تمرچین تا دالامپر. ۲. دالامپر تا دره قطور. ۳. از دره قطور تا دارکلان.

ساکنین مناطق: ایلات و عشایر «شاهسونها واکراد» عمده
ساکنین این مناطق هستند «اکراد در کوه های باختری جنوبی» آرارات، میلان
در ماکو، محال ثلاث در قطور، سکال در سلماس» و عشایر «ارومیه، مهاباد، سقز و سردشت»

یادآوری:

علیرغم اینکه آذربایجان ایران شامل سه استان است ولی از دیدگاه عملیاتی یک
استان محسوب می شود.

منطقه غربی ایران «کردستان، کرمانشاه، قسمتی از ایلام»:

- منطقه ای کوهستانی «بصورت محدب و مقعر»
- منطقه ای حساس بلحاظ بهترین سد دفاعی.
- به طول ۶۰۰ و عرض ۱۵۰ کیلومتر.

مشخصات ویژه «منطقه»:

- شمال منطقه کوهستانی
- جنوب کم ارتفاع.
- میانی «کرمانشاه» نیمه کوهستانی «بلندترین ارتفاع آن ۳۵۸۰ م در اسدآباد و پست ترین نقطه در باختر پاتاق قرار دارد».
- رشته ارتفاع کبیرکوه در ایلام به طول ۲۰۰ و عرض ۶۰ تا ۷۰ ک.م از ارتفاعات منظم و عظیم منطقه است.

مذاهب ساکنان منطقه غرب

– کردستان: شمال و جنوب سنی «شافعی»، مذهب شیعه نیز دیده می شود

– کرمانشاه: سنی، شیعه، علی الهی و سایر مذاهب مذهبی.

– ایلام: شیعه و سنی «حنفی».

منطقه جنوب غربی ایران «خوزستان»:

- منطقه ای خارج از سد کوهستان.
- منطقه ای جلگه ای، صاف و بی عارضه «تنها ارتفاع آن متجاوز از یکصد متر نیست»
- منطقه ای حدوداً به طول ۳۰۰ و عرض ۲۰۰ ک.م «چهار برابر کشور کویت».
- طول منطقه از اندیمشک تا دهانه اروندر و عرض آن از خرمشهر تا بهبهان.

خطوط مرزی:

- حدود ۶۳۰ ک.م. شامل «۴۲۰ ک.م. مرز زمینی و ۲۱۰ ک.م. مرز باطلای، رودخانه ای و دریایی»

محورهای وصولی جنوب غربی «تهدید زا»:

محور دریایی «۱- خور موسی تا بندر امام خمینی (ره) ۲- ارون رود و دهانه فاو».

محور رودخانه ای «۱- دهانه فاو و ارون رود تا خرمشهر ۲- طلائیه تا جزابه».

محور خشکی «۱- شلمچه تا طلائیه ۲- جزابه تا موسیان».

تذکر:

۱. محور چیلات-دهلران «واقع در بالای موسیان از استان ایلام، قابل بررسی است»

۲. رودخانه های «کارون، کرخه، جراحی، شاپور، دویرج، بالارود، هندیان و اروند رود»

از شبکه های آبی منطقه هستند.

۳. مردم منطقه از نژاد اصیل ایرانی هستند که «به مرور زمان در اثر کوچ»

نژادها و طوایف متعدد در آن بوجود آمد

خلیج فارس و جزایر آن:

خلیج فارس دارای اهمیت استراتژی و بهره برداری صحیح از امکانات نظامی و اقتصادی آن ارتباط مستقیم با ثبات سیاسی و امنیت کشور ایران دارد. خلیج فارس در حاشیه غربی اقیانوس هند، بین شبه جزیره عربستان و جنوب ایران واقع و دارای ۲۳۹۰۰۰ ک.م.م وسعت است. خلیج فارس دارای ۱۳۷۵ ک.م. طول و ۱۸۰ تا ۲۵۰ ک.م. عرض، عمیق ترین نقطه آن ۱۸۲ متر است.

جزایر خلیج فارس عبارتند از:

- خارک و خارکو، لاوان، فارور بزرگ و کوچک، کیش، تنب بزرگ و کوچک، ابوموسی، هندورایی، سیری، قشم، هنگام، هرمز، لارک، فارسی.

جغرافیای مناطق مرزی

ایران و عراق

«عراق»

شناخت کلی عراق:

وسعت: ۴۳۴۹۲۴ کی.م.م. «چهارمین کشور بین ایران، عربستان، ترکیه و عراق» که از این وسعت

۴۹۱۰ کی.م.م. شامل دریاچه ها، باطلاق ها و سایر پهنه های آبی است.

همسایگان: کویت و عربستان «جنوب»، اردن و سوریه «غرب»، ترکیه «شمال»، ایران «شرق».

جمعیت: ۲۸۰۰۰۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ م.

قومیت، دین و مذهب: ۷۷-۸۰ درصد عرب، از نژاد سامی «بیشترشان شیعه»، ۱۹ درصد

کرد، ۲ درصد ترکمن ها و مسیحیان، آسوریان و ارامنه ۱ درصد و ایرانیان

مقیم عراق ۱ درصد.

رودخانه های عراق:

دجله و فرات «از مرزهای ترکیه و سوریه سرازیر و در قرنیه به هم می پیوندند».

شط العرب «بابه هم پیوستن دجله و فرات در قرنیه» به طول ۸۰ ک.م. داخل خاک عراق

قرار دارد «القرنه تا نهر خین».

اروند رود «به عرض ۵۰۰ تا ۷۰۰ متر و عمق ۱۰ تا ۱۵ متر» بابه هم پیوستن شط العرب و کارون، به

طول ۸۴ ک.م. «مرز بین المللی ایران و عراق».

مهم ترین رودخانه های عراق دجله، فرات، دیاله، اروند و... .

سواحل عراق: ۴۸ کیلومتر «از دهانه فاو (رأس البیشه) تا بندر ام القصر».

بنادر عمده عراق: بصره، ام القصر، فاو و سکوهاى نفتی الامیه و البصره.

مناقشات مرزی ایران و عراق

«فصل سوم»

علل اولیه:

تشکیل دولت صفوی «شیعه مذهب» و تضاد عقیدتی با دولت عثمانی «سنی مذهب».

نتیجه: ۲۴ جنگ «از زمان تشکیل دولت صفوی تا انقراض امپراتوری عثمانی» و از دوران سلسله های صفویه، زندیه، افشاریه و قاجاریه.

علل عمده جنگها: با قدرت گرفتن طرف متخاصم جنگ آغاز «و بخشهایی از ولایات قفقاز، آذربایجان و کردستان» تصرف و با قدرت گرفتن طرف ایرانی «باعقب راندن دشمن و تسلط بر بین النهرین (عراق) و بخشهایی از ترکیه» بازپس گرفته می شد.

مهم ترین علل جنگ ها و انعقاد قراردادها (صلح).

۱. اختلاف مرزی و توسعه طلبی.

۲. اختلاف مذهبی «شیعه و سنی».

۳. بدرفتاری عثمانی ها با زوآر ایرانی.

۴. تحریک و آتش افروزی کشورهای اروپایی.

۵. اوضاع نابسامان و بی ثباتی ایران «بی لیاقتی حکومت های مستبد ایرانی».

۶. پناهندگی «ایرانی ها» شاهزادگان ناراضی و یاغی.

۷. ایلات و عشایر سرحدی و مرزنشینان بخاطر ییلاق و قشلاق کردن ،

مرتع داری و چرای اهشام.

قرار دادها

ارز روم ۱: درپی آخرین جنگ ایران و عثمانی

«۱۹۲۰ م. (۱۲۳۸ ه. ش) – پایان حکومت امپراتوری عثمانی»

**منعقد شد لکن توان پایان دادن به اختلافات هفتگانه فوق را
نداشت.**

ارزم ۲: در پی حمله علیرضاپاشا «والی بغداد» به خرمشهر (محمّره) ، غارت این شهر و
کشتار شیعیان کربلا، بی احترامی عثمانی به بقاء متبرکه، اعتراض شدید
دولت ایران و احتمال وقوع جنگ بین دو دولت «ایران و عثمانی» ، جهت
جلوگیری از شعله ور شدن جنگ، با وساطت روس و انگلیس در شهر ارز روم
منعقد شد «ارض روم شهری بود در داخل خاک عثمانی «ترکیه فعلی»».

تذکر:

۱. علیرغم دخالت دول مذکور با درایت امیرکبیر «میرزا تقی خان فراهانی»
نه تنها موجب نشد حقی از ایران ضایع شود بلکه ایران کلیه حقوق خود را
ابقاء کرد «نواحی واقع در شرق دشت ذهاب و شرق اروندرود و بندر خرمشهر متعلق به ایران، حق
کشتیرانی آزاد در اروندرود برای ایران و عراق محفوظ، از کلیه دعاوی عرضی دوطرف صرف نظر و از
اذیت و ازار زوآر ایرانی خودداری شود».

۳. پروتکل ۱۹۱۳ «متهم ارزروم ۲» و صورت جلسات ۱۹۱۴:

در پی تضييع حق ايران «خديشه دار کردن مفاد ارزروم ۲» از سوی دولت عثمانی در خصوص کشتیرانی در اروندرود و عدم امضاء قرارداد از سوی شاه ایران «محمد شاه قاجار»، ۷۰ سال بعد «زمان احمد شاه قاجار» بامیانجی گری روس و انگلیس مذاکراتی بین ایران و عثمانی آغاز شد «۱۹۱۳» و تا یک سال «۱۹۱۴» ادامه یافت. نتیجه اقدامات بعمل آمده پروتکل ۱۹۱۳ «متهم ارزروم ۲» و صورت جلسات ۱۹۱۴ بود که در آن مرزهای ایران و عثمانی «عراق و ترکیه فعلی» برای چندمین بار تعیین ولی بعلت عدم رعایت حق کامل ایران به تصویب مجلس شورای ملی ایران نرسید. همچنین به علت شروع جنگ جهانی دوم «۱۹۱۴ م» و درگیر شدن دولت عثمانی در این جنگ، ضمن طرح در مجلس مبعوثان، به تصویب نرسید. تاپایان دوره قاجار و عثمانی مرزهای خاکی و آبی مورد رضایت ایران تعیین نشد.

مفاد بیانیه ۱۹۷۵ الجزایر:

۱. مرزهای دو کشور براساس پروتکل ۱۹۱۳ و صورت جلسات ۱۹۱۴ تعیین شود.
۲. دو کشور مرزهای آبی «رودخانه ای» خود را بر اساس خط تالوگ «خط قعر رودخانه ای» تعیین کنند.
۳. دو کشور ضمن برقراری امنیت و اعتماد متقابل، نسبت به کنترل مرزها و جلوگیری از هرگونه نفوذ اقدام نمایند.
۴. مقررات فوق تجزیه ناپذیر و نقض هریک از مفاد فوق مغایر با روح توافق الجزایر است.

بیانیه (توافق نامه) مذکور بین محمدرضا «شاه ایران» و صدام حسین «معاون وقت رئیس جمهور عراق» و با میانجی گیری الجزایر در پی دو روز مذاکره «در حاشیه اجلاس سران کشورهای تولید کنند نفت «اوپک»» و ادامه آن بین وزرای خارجه دو کشور و در ژوئن ۱۹۷۵ م به امضاء رسید. این قرارداد مشتمل بر ۸ ماده و چندین الحاقیه و موافقت نامه است.

تشکیل دولت عراق

پس از جنگ جهانی اول «۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸» و با فروپاشی دولت عثمانی «بعنوان مغلوب جنگ» و تقسیم آن به چند کشور، دولت عراق تحت قیمومیت انگلستان به مدت ۱۲ سال «تازمان دست یابی به تجارب و قوام لازم» تشکیل شد.

مرزهای عراق با کشورهای هم جوار و جدید الایجاد «ترکیه، اردن، عربستان، کویت» توسط فرانسه و انگلیس تعیین و مبنای تعیین مرز ایران و عراق پروتکل ۱۹۱۳ و صورتجلسات ۱۹۱۴ قرار داده شد که مورد تصویب قرار نگرفته و همان اختلافات مرزی بین ایران و عثمانی بود. بعلت اختلافات مرزی، دولت ایران ازپذیرش دولت عراق خود داری کرد. باعلاقه مندی دولت انگلستان به رسمیت شمردن دولت عراق و دادن وعده حل اختلافات مرزی، از ایران خواست تا دولت عراق را به رسمیت بشناسد. این وعده موجب شد تا ایران در سال ۱۹۲۹ عراق را به رسمیت بشمارد که خلف وعده عراق «دولت انگلستان» در حل اختلافات مرزی، دولت ایران در سال ۱۹۳۱ رسماً بی اعتباری تعیین حدود مرزی ۱۹۱۳ و به رسمیت نشناختن دولت عراق را اعلام کرد که موجب تیرگی روابط این دو کشور شد.

نهایتاً عراق در سال ۱۹۳۲ از قیمومیت انگلستان خارج و مستقل شد.

ادامه اختلافات دولت عراق و ایران

عراق هم زمان با استقلال «۱۹۳۲» و سالهای بعد با ارائه یادداشت تندی خواستار عمل برابر پروتکل ۱۹۱۳ و صورت جلسات ۱۹۱۴ شد که مورد توافق ایران واقع نشد.

عراق از ایران به جامعه بین الملل شکایت کرد. جامعه مذکور موفق به یافتن راه حل نشد لکن دو طرف را دعوت به مذاکره مستقیم کرد که نتیجه ای حاصل نشد.

با قدرت گرفتن آلمان در سال ۱۹۳۵ «سه سال بعد» به بعد طی مذاکرات مفصل مقرر شد پروتکل ۱۹۱۳ و صورت جلسات ۱۹۱۴ ملاک عمل واقع و حق کشتیرانی در اروندرود برای دو تشکیل دولت عراق محترم شمرده شود و ظرف یکسال آینده جزئیات و نحوه کار روشن شود.

قرارداد مورد نظر در سال ۱۹۳۷ به امضاء وزرای خارجه ایران و عراق رسید» گرچه با دخالت انگلیس آثار استعماری و تضييع حق ایران در آن مشهود است». چهار روز پس از امضاء قرارداد بین ایران و عراق ، پیمان دفاعی و عدم تعرض بین دولت های ایران، عراق، افغانستان و ترکیه منعقد می شود که عراقیها حاضر به رعایت حقوق ایران نمی شود.

در سال ۱۹۴۹ ایران اقدام به پیش نویس عهدنامه جدید وپیشنهاد به عراق می نماید ولی مورد مخالفت و برخورد شدید سر لشکر عبدالکریم قاسم رئیس جدید رژیم عراق مواجه می شود» ۱۹۵۸».

در سال ۱۹۵۰» ۱۳۴۸» که هیئت نمایندگی ایران در عراق سرگرم مذاکره بود بامشاهده تخلف عراق ، باتسلیم یاد داشت اعتراضی عراق را ترک و اختلافات ایراق عراق همچنان ادامه یافت» قاسل ۱۹۷۵».

وضعیت محیط داخلی و بین المللی ایران و عراق

«مقایسه تطبیقی»

«فصل چهارم»

وضعیت سیاسی ایران:

هم زمان با اوج گیری و پیروزی انقلاب و در ماه های اول پیروزی احزاب قدیمی «جبهه ملی، نهضت آزادی، گروه فدائیان اسلام، حزب ملت ایران و حزب توده سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی» فعال و احزاب جدید «حزب جمهوری اسلامی، جنبش مسلمانان مبارز، حزب خلق مسلمان و...» ایجاد شدند.

ایجاد آشوب و بلوا در سیستان و بلوچستان «خلق بلوچ» در شرق کشور که با حکم حضرت امام خمینی (ره) و حضور حجت الاسلام سید علی خامنه ای و رسیدگی و برآوردن خواسته های مردم مرتفع شد.

فعال شدن گروه فرقان که سابقه فعالیت پنهانی قبل از انقلاب داشت و ترور افراد شاخص مانند:

علامه مرتضی مطهری «رییس شورای انقلاب» در ۱۳۵۸/۲/۱۲،

حاج مهدی عراقی «ازیاران امام خمینی (ره)» و فرزندش.

آیت الله سید محمد علی قاضی طباطبایی «از علمای برجسته و امام جمعه تبریز».

برجسته ترین شاخصه های وضعیت سیاسی ایران:

*** ترور علمای تأثیر گذار.**

*** تلاش و تبلیغات گسترده برای انحلال ارتش و جلوگیری از تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.**

*** توسعه اختلافات قومی و واگرایی اقوام ایرانی از یکدیگر.**

*** تلاش برای جلوگیری از ایجاد یک دولت مقتدر در ایران.**

وضعیت اقتصادی ایران:

ایجاد آشفته‌گی اقتصادی در زمان دولت موقت «مهدی بازرگان».
کشور درگیر همه‌پرسی تعیین شکل و ماهیت نظام و استقرار
نهادهای انقلابی و تثبیت نظام بود.

گرچه درآمدهای نفتی وضع مناسبی داشت اما نسبت به دوسال
قبل از شروع جنگ کمتر شده بود

«از ۶ میلیون بشکه در روز به ۲,۵ میلیون، حدود ۱/۳ کاهش یافت».

وضعیت فرهنگی ایران

اوضاع فرهنگی با توجه خواسته های مردم و شاخصه های زیر به عنوان

ملاک های وحدت و یکپارچگی بسیار مناسب بود:

۱. پای بندی به شعار «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی».

۲. بیگانه ستیزی و نفرت داشتن از دخالت قدرتهای بیگانه.

۳. بازگشت به هویت ملی و اسلامی خود.

۴. اطاعت از رهبری «انقلاب و نظام».

۵. مشارکت در زمینه های اجتماعی.

۶. کمک به یکدیگر «دگر دوستی».

وضعیت نظامی ایران

ارتش:

۱. عدم مراجعه اعضای ارتش به پادگان ها «به علت مشخص نبودن وضعیت».
 ۲. به هم ریختگی سلسله فرماندهی در ارتش «فرار کردن، دستگیر شدن، اعدام – اخراج – باز خرید شدن بعضی از فرماندهان»
 ۳. کاهش استعداد نیروی انسانی ارتش «بنابه دلایل بند ۲».
 ۴. انتقال غیر کارشناسانه اعضای ثابت ارتش از یگانهای خدمتی «تخصیصی» به پادگان های محل سکونت خویش.
 ۵. کاهش مدت خدمت سربازی که ریزش نیروی انسانی ارتش را به ۲۵۰۰۰ نفر کاهش داده بود.
- علیرغم اینکه ارتش ایران دارای تجهیزات پیشرفته بود اما در چهار رکن «ساختار و سازمان، نیروی انسانی، تجهیزات، آموزش» دچار مشکل بود.

سپاه:

بعثت بروز بحرانهای داخلی، سپاه با اولویت برقراری امنیت پایدار ایجاد شد لذا مقابله با تهدیدات خارجی در مرحله بعدی و در ابتدای جنگ آمادگی لازم فراهم نبود.

وضعیت سیاسی عراق

اوضاع سیاسی عراق به دلایل زیر ثبات لازم را برای حزب بعث به همراه داشت از جمله:

۱. رئیس جمهور اختیار مطلق داشت و همه کاره «نخست وزیر، فرمانده کل نیروهای مسلح، رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق» بود.

۲. رئیس جمهور – صدام حسین – «که بالاجبار حسن البکر را وادار به استعفا کرد» با فرماندهی در تمام سطوح ارتش ارتباط داشت.

۳. اعمال دیکتاتور در داخل «دستگیری، زندان و کشتن مخالفان از جمله شهادت شهید صدر و خواهرش» به یک ثبات سیاسی دست یافت.

گرچه زمان استیلای حزب بعث، دوران خفقان کشور عراق بود ولی ثبات سیاسی نسبی بر این کشور حاکم بود.

وضعیت اقتصادی

عراق کشوری تک محصولی و نفت پایه است که در اوایل جنگ با صدور ۲,۵ میلیون بشکه در روز از در آمد خوبی برخوردار بود که از این رهگذر توانست به تقویت ارتش پردازد.

وضعیت اجتماعی و فرهنگی

عراق دارای ۱۳ میلیون نفر جمعیت «در آغاز جنگ» از اقوام عرب، کرد و ترکمن و ۹۶ درصد مسلمان بود که سعی شد شیعیان را در جنوب و کردها را در شمال مستقر تا از نظر سیاسی، اقتصادی، و اجتماعی عقب نگاه داشته شوند.

اقلیت «حدود ۲۷ درصدی» اعراب سنی بیشتر منافع مالی و اقتصادی را در بر داشته و از قدرت اداری و حاکمیت سیاسی برخوردار بودند.

وضعیت نظامی عراق

حزب بعث عراق از بدو ایجاد در پی تقویت ارتش بعث بود که این وضعیت در زمان شروع و ادامه جنگ علیه ایران ادامه یافت از جمله:

۱. پیمان ۱۵ ساله نظامی با شوروی و تجهیز کامل ارتش از این طریق.

۲. انعقاد قرارداد نظامی با دولت های فرانسه و ایتالیا و تامین جنگ افزارها.

۳. تکیه قدرت نظامی بر یگانهای زرهی و قدرت تحرک واحدهای مکانیزه

«بااستعداد ۵۴۵۰ تانک و نفربر، ۱۵۰ قبضه توپخانه صحرایی، ۱۲ لشکر زرهی، مکانیزه و پیاده، ۲ تیپ مستقل و

۲۰ تیپ گارد مرزی، ۱۰ تیپ آموزشی، ۳۳۶ فروند هواپیما» ۲۵۰ فروند آن جنگی بود» و ۳۳۰ فروند بالگرد».

نقش نظام بین المللی در وقوع جنگ ایران و عراق

کشورهای منطقه

عراق قبل ، زمان شروع و حین جنگ با ایران، از حمایت های کشورهای «عرب» منطقه برخوردار بود از جمله:

۱. جلب حمایت سران کشورهای عربی با ارائه گزارش از سوی صدام حسین علیه ایران «۱۳۵۹/۳/۴»، نشست سران کشورهای عربی».

۲. کمکهای اقتصادی و نیروی انسانی کشورهای عربی خلیج فارس، اردون و مصر به عراق «مصر تامین نیروی انسانی و عربستان و کویت با فروش اضافه نفت کمک مالی کردند».

۳. کویت با فشار بر ایرانیان مقیم آن کشور و اردن با در اختیار گذاشتن بندر عقبه « برای تدارک ارتش عراق».

تنها کشور الجزایر بی طرف، کشورهای لیبی و سوریه این جنگ را محکوم کردند.

ایالات متحده امریکا

گرچه امریکا مدّعی است در جنگ عراق علیه ایران بی طرف بوده ، قبل از شروع جنگ موضوع را به اطلاع ایران رسانده است و کشور عمان را در حمایت از عراق بر حذر داشته است اما شواهد خلاف آن را ثابت می کنند.

۱. تصمیم شروع جنگ در جلسه برژینسکی «مشاور امنیتی رئیس جمهور امریکا» و صدام حسین در مرز اردن قطعی شد.

۲. ایران از سوی امریکا در تحریم تسلیحاتی قرار داشت.

۳. وضعیت سیاسی ایران و امریکا بر سر موضوع گروگان گیری جاسوسان امریکایی در ایران، تیره بود.

۴. امریکا رژیم عراق را در حمایت خود داشت.

۵. امریکا تمایل داشت دو طرف ایران و عراق را در کنترل خود داشته باشد، عراق پیروز میدان شود ولی بر منطقه خلیج فارس مسلط نشود.

اتحاد جماهیر شوروی

عراق به عنوان یکی از کشورهای بلوک شرق ، روابط سیاسی و نظامی این کشور با شوروی برقرار بود.

گرچه شوروی ارسال سلاح به عراق را در آغاز جنگ «بعثت حزب توده عراق از سوی این کشور محدود شد» وقفه ۸ ماهه ایجاد کرد ولی از کشورهای شرق اروپا خواست تا نسبت به تامین سلاح و تجهیزات عراق اقدام کنند.

باتوجه به اینکه سفارتخانه ها و کنسول گری های ایران و شوروی در دو کشور فعال بود ولی با دستگیری و ازهم پاشیدگی حزب توده ایران و عدم سکوت ایران در قبال حمله شوروی به افغانستان و محکوم شدن آن از سوی ایران، روابط ایران و شوروی به تاریکی گرایید.

رژیم صهیونیستی

با پیروزی انقلاب،

سفارت این رژیم در ایران تعطیل و سفارت فلسطین جایگزین آن شد.

شعارهای امروز ایران، فردا فلسطین.

موجب شد تا نظر رژیم صهیونیستی از کشورهای عربی به ایران جلب شود.

به هر حال جنگ ایران و عراق به نفع رژیم صهیونیستی بود چراکه موجب شد مسئله فلسطین در جهان اولویت خود را از دست بدهد.

سازمان بین الملل

برابر ماده ۵۱ منشور سازمان ملل:

کشوری که مورد تجاوز قرار می گیرد می تواند از همه توان و تجهیزات خود برای دفاع استفاده کند. موضوع را به سازمان ملل اطلاع دهد. از سازمان ملل در خواست تشکیل جلسه شورای امنیت بکند.

ولی ایران نه تنها بعلت نداشتن وزیر خارجه این تقاضا را نکرد حتی نماینده ایران در سازمان ملل و متعاقب آن دولت ایران نیز به سوال (درخواست) دبیر کل «مبنی بر تشکیل جلسه» پاسخ منفی داد.

اقدامات دبیر کل سازمان بین الملل

دبیر کل در روز آغاز جنگ «۱۳۵۹/۶/۳۱» دو طرف درگیر را دعوت به خویشتن داری کرد.
دبیر کل در روز دوم جنگ «۱۳۵۹/۷/۱» براساس ماده ۹۹ منشور سازمان ملل در خواست تشکیل جلسه شورای امنیت کرد.

علل؛ اهداف؛ زمینه سازی

رژیم بعث عراق

در تهاجم علیه

جمهوری اسلامی ایران

«فصل پنجم»

علل سیاسی

۱. جلوگیری از نفوذ و صدور انقلاب شیعی در عراق:

«همسایگان ایران بویژه عراق با داشتن جمعیت ۶۲ در صدی شیعه در معرض خطر این نفوذ بودند».

۲. براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران: «این جنگ برای عهد نامه ۱۹۷۵ و یا چند صد کیلو

متر خاک و... نیست این جنگ به پایان نخواهد رسید مگر اینکه رژیم حاکم بر ایران از بین برود- طاهای یاسین

رمضان».

۳. خروج از تنگنای ژئوپلیتیک عراق و دسترسی بیشتر به آب های آزاد:

«خوزستان نوک حمله عراق به ایران».

— ازدیاد مرز دریایی با اشغال خوزستان و بوشهر.

— دسترسی به معادن عظیم نفت و گاز در دشت حاصلخیز خوزستان.

— برخوردار شدن از استقبال مردم عرب زبان خوزستان.

۴. عقده حقارت تاریخی صدام در امضای قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر

«به امضای شخص صدام حسین».

۵. همسویی و موافقت کشورهای منطقه با تصمیم صدام حسین در

حمله به ایران:

«توانمندی انقلاب ایران در سرنگونی دولت ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران واحساس خطر این کشورها از ایران».

باور صدام به حمایت اعراب ایران، آرزوی صدام به ژاندارمی منطقه و رهبری عرب، اخلاق جاه طلبی صدام، ضعف سیاست خارجی ایران، فقدان وحدت نظر داخل ایران، چراغ سبز امریکا به عراق در حمله به ایران... از دیگر علل سیاسی حمله عراق به ایران بود.

علل نظامی

تضعیف ارتش ایران به دلایل گوناگون از جمله:

- کاهش نیروهای ارتش توسط دولت مهندس مهدی بازرگان «دولت موقت (انتقالی)».
- لغو قراردادهای نظامی «زیر دریایی ها، تانک های شیر ۱ و ۲ ، هواپیماهای پیشرفته و ناوچه های موشک انداز مدرن» توسط دولت مهندس مهدی بازرگان.
- کاهش مدت سربازی از ۲۴ به ۱۲ ماه «کم شدن ۵۰٪ نیروی انسانی».
- شعار انحلال ارتش از سوی گروه های ضد انقلاب.

- قطع پشتیبانی دو بلوک شرق و غرب از ارتش ایران «تحریم تسلیحاتی».
- خروج ۱۲ هزار مستشار امریکایی از ارتش ایران و ضعیف شدن ارتش.
- ایجاد ضعف مدیریت در ارتش «برکناری یا فرار فرماندهان».
- انتقالات و انتصابات نابجا و شتاب زده در ارتش.
- ایجاد بی اعتمادی به فرماندهان ارتش بخاطر کودتای نوژه «همدان».
- درگیری و اشتغال بخشی از ارتش در نا آرامیهای داخلی «مثل کردستان».
- آمادگی و برنامه ریزی ارتش عراق برای حمله (تهاجم) به ایران.
- فرصت طلبی صدام حسین «ریس جمهور وقت عراق».

علل اقتصادی

همان گونه در بخش مقایسه وضعیت ایران و عراق بیان شد

- مشکل فروش نفت ایران و کاهش قیمت نفت.
- ضبط داراییهای ایران در بانک های امریکا و تحریم اقتصادی.
- کند شدن چرخه اقتصادی ایران.
- نبود راه حل های اقتصادی مناسب در ایران.
- تعلیق و بلاتکلیف ماندن قراردادهای اقتصادی ایران با خارج.
- تقویت بنیه اقتصادی عراق از طریق کمک مالی کشورهای عربی.

زمینه سازی رژیم عراق برای حمله به ایران

- اخراج ایرانی های مقیم عراق و مصادره اموال آنها.
- محاصره منازل علمای شیعه و آزار و اذیت آنها در عراق.
- پناه دادن به ضد انقلابیون و وابستگان رژیم قبلی ایران از سوی عراق.
- تأسیس رادیو به زبانهای متعدد ایرانی.
- ایجاد دفتر آزادی بخش خوزستان در عراق جهت تحریک ایرانیان عرب زبان.
- چاپ نقشه های جعلی و تغییر نام شهرها «بخصوص خوزستان» ایران.

- باز گرداندن شط العرب به قبل از قرارداد ۱۹۷۵ .
- اعزام خرابکار به ایران از سوی رژیم عراق.
- احداث پاسگاه های جدید مرزی از سوی عراق.
- فراخوان نیروهای ذخیره ارتش عراق.
- انتقال هواپیماهای نظامی و مسافری به اردن و عربستان.
- انتقال کشتی های باری و تجاری از اروند به بندر بصره «بعنوان دژ تسخیر ناپذیر».
- رزمایش یگانهای عراق در سرزمینهای مشابه سرزمین ایران.
- استقرار یگانهای نظامی و ایجاد مواضع در مرزهای ایران.

هجوم سراسری و اشغال مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران چگونگی «کمیت و کیفیت» هجوم به ایران اسلامی

«فصل ششم»

شروع حمله (تهاجم به ایران)

- آغاز حمله سراسری هوایی «ساعت ۱۲ روز ۳۱/۶/۵۹»
- بمباران پایگاه های هوایی «تهران، تبریز، دزفول، همدان، بوشهر، شیراز، اصفهان».
- بمباران فرودگاه های «کرمانشاه و ارومیه».
- نتیجه: انهدام یک فروند هواپیمای جنگی و مسافربری ایران و سرنگونی یک فروند هواپیمای جنگی «توپولوف شانزده» عراق.

محورهای پیشروی و اهداف عملیات ارتش عراق

**منطقه شمال غرب «آذربایجان غربی و کردستان» دالامیرداغ «تلاغی مرز ایران،
ترکیه و عراق» تا – باویسی «۲۰ کیلومتری قصر شیرین» – با لشکر ۷ پیاده کوهستانی و
لشکر ۱۱ پیاده.**

با هدف: کنترل محورهایی مرزی.

حمایت از شورشیان و تروریست های جدایی خواه ایرانی

تأمین امنیت نقاط حیاتی و حساس عراق در مقابل تهدیدات حزب دمکرات.

منطقه میانی «از باویسی تا چنگوله (جنوب مهران) حدود ۴۰۰ کیلومتر.

باهدف: تصرف مرزهای شهری «قصر شیرین، نفت شهر، سومار و مهران»

تصرف شهرهای سرپل ذهاب و گیلان غرب «در مرحله بعدی».

بهره گیری تبلیغاتی و آوارگی مردم شهرهای مرزی.

تصرف عوارض حساس ارتفاعات زاگرس.

– با بکار گیری لشکرهای پیاده کوهستانی، زرهی و تیپ های مستقل احتیاط و گارد مرزی –

منطقه جنوب غربی: از چنگوله تا فاو «حدود ۳۸۵ کیلومتر» — با بکارگیری لشکرهای مکانیزه، زرهی، تیپ‌های مستقل و نیروی مخصوص، مکانیزه و گارد ریاست جمهوری و... — محورهای حمله:

علی غربی، ارتفاعات حمزین، عین خوش، تپه‌های علی گره زرد، پل نادری، شهر دزفول.

فکه، تپه برغازه، ارتفاعات ابوصلیبی خات، شهر شوش.
سویله، تنگه جزابه، بستان، تپه‌های الله اکبر، شهر سوسنگرد.
نشوه، طلایه، شهر سوسنگرد.
تنومه، کوشک، شهر اهواز.
شلمچه، شهر خرمشهر.
شلمچه، مارد، شرق کارون، شهر آبادان.

اهداف حمله: کنترل کامل اروندرود.

دسترسی به سواحل شمال غربی خلیج فارس.

تصرف منابع نفت و گاز و مختل کردن اقتصاد ایران

تصرف استان خوزستان.

حد نهایی پیشروی عراق و مناطق اشغال شده «در روزهای اولیه جنگ»

منطقه شمال غرب «آ. غربی و کردستان» : بدون برخورد با مشکلی و با حمایت

ضد انقلابیون ایران از رهایی نیروهای مسلح ایران، توانست از درگیر نبرد، جلوگیری کنند.

جبهه میانی «استانهای ایلام و کرمانشاه»:

۱. دوم مهرماه مهران اشغال و در روز بعد توسط ایران آزاد شد.

۲. مقاومت رزمندگان اسلام در روز سوم مهر موجب زمین گیر شدن دشمن و عدم ورود به صالح آباد غرب شد.

۳. در دوازده مهرماه شهر موسیان به اشغال عراق درآمد.

۴. شهرهای سومار و نفت شهر در دوم مهرماه به اشغال عراق درآمد.

۵. شهر قصر شیرین در چهارم مهر به اشغال دشمن «عراق» درآمد.

ضمناً دشمن برای اشغال دهلران اقدامی نداشته و برای تصرف سرپل ذهاب و گیلان غرب موفق نشد.

جنوب غربی «خوزستان»:

**۱. در ۴ و ۵ مهر ماه دشمن به حوالی پل نادری و شوش در غرب رودخانه کرخه
رسیده و متوقف شد.**

**۲. ارتش عراق بایشروی در روز سوم از مسیر جزابه تپه های سوسنگرد و الله اکبر
موفق به اشغال بستان و در روز پنجم به حوالی سوسنگرد رسید.**

**۳. در روز چهارم مهر پادگان حمید «حدفاصل اهواز و خرمشهر» اشغال و دشمن در
روز ۵ مهر به دب حردان «۲۰ کیلومتری اهواز» رسید.**

۴. بامتوقف شدن دشمن ، برای تهدید اهواز مجدداً دشمن در ۲۴مهر سوسنگرد را اشغال و در ۲۶ مهر ماه از دست داد.

۵. سوم آبان، خرمشهر بعد از ۳۴ روز به اشغال دشمن درآمده و با اقدام رزمندگان اسلام و اشغال سواحل بهمن شیر در روز ۹ آبان ، دشمن با دادن تعدادی کشته و زخمی به چهار کیلومتری پشت آبادان رانده شد.

در نتیجه عراق بعد از ۵۶ روز تلاش نتوانست به اهداف خود و دسترسی به ذخایر خوزستان دست یابد

و صرفاً ۱۲۰۰۰ ک.م.م از ۶۴۲۳۶ ک.م.م «کمتر از ۱۲٪» از سرزمین خوزستان را اشغال کند.

ویژگیهای مرحله اول جنگ «۳۱ شهریور تا ۹ مهر»

۱. ناکامی نیروهای هوایی عراق.
۲. ناکامی در اشغال سرزمین و دفاع شدید ایرانی ها از شهرهای دزفول، اهواز، آبادان و خرمشهر.
۳. گسترش سازمان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
۴. تغییر رویه از عقب نشینی به حمله و بدست گرفتن ابتکار عمل با جنگهای چریکی به فرماندهی شهید دکتر مصطفی چمران.
۵. حضور روحانیون طراز بالا در جنگ.
۶. دست یابی نیروهای خودی «ایرانی» در بکاگیری و گسترش توپخانه و انجام دیدبانی و هدایت آتش.

نظرات و تدابیر حضرت امام خمینی (ره)

«مقاومت مردمی، نیروهای مسلح، متوقف کردن جنگ»

«فصل هفتم»

امام خمینی(ره) و دفاع

باتوجه به قابل پیش بینی و حجیم بودن حمله به ایران، امام(ره) در دو مقطع آمادگی و دفاع را مدیریت فرمودند.

الف) قبل از شروع جنگ، شامل:

۱. استقلال طلبی ، نفی سلطه و وابستگی به بلوک شرق و غرب .
۲. جلوگیری از تضعیف و انحلال ارتش در مقابل شعار احزاب «وابسته» داخلی.
۳. تقویت «معنوی» ارتش.
۴. ایجاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران در ۲/۲/۱۳۵۸.
۵. تشکیل ارتش بیست میلیونی «بسیج مردمی» در ۵/۹/۱۳۵۸.
۶. مشکلات امنیتی و نظامی کشور را متوجه بلوک شرق و غرب و دفاع را مردمی نمودند .

(ب) بعد از شروع جنگ علیه ایران:

۱. ابتدا (۱۳۵۹/۶/۳۱) جنگ را متوجه امریکا و صدام را سرسپرده امریکا اعلام کردند.

۲. با تشکیل شورای عالی دفاع ، بین نیروهای مسلح ایران وحدت ایجاد کردند.

۳. دشمن را خفیف و خار جلوه داد و درمقابل مردم را به توکل و اتصال به قدرت لایزال الهی دعوت کردند.

۴. با تکیه بر توکل الهی و وحدت ، به طریق مختلف به مردم وعده پیروزی دادند.

۵. بادعوت مردم به آرامش، از بی ثباتی ایجاد شده در روزهای اول جنگ جلوگیری کردند.

نتایج تدابیر و رهبری امام خمینی(ره) در ماه های اولیه جنگ

گرچه عدم آمادگی ایران ولی آمادگی عراق با ایجاد زیرساخت ها و سازماندهی های نظامی موجب شد عراق در روزهای اول موفقیت و پیشروی هایی «خصوصاً در خوزستان» داشته باشد اما تدابیر امام(ره) نتایج چشم گیری داشت از جمله:

۱. واکنش نیروهای ایرانی «مقاومت های زمینی در داخل خاک ایران و حمله گسترده هوایی به پایگاه

هوایی الحریه(کرکوک)، بصره، ناصریه، البکر و الکوت و ... با ۱۴۰ فروند هواپیمای شکاری» و ناکامی اولیه عراق موجب شد اولین قطعنامه «آتش بس» شورای امنیت صادر شود که ایران منطقاً آن را نپذیرفت.

۲. دفاع نیروهای مسلح و نیروهای مردمی ایران موجب شد عراق ۳۴ روز پشت شهر خرمشهر متوقف شود.

۳. تمام تلاشهای عراق برای تصرف آبادان و دزفول «در جنوب و شمال اهواز» برای محاصره و

سپس اشغال اهواز با هدف اشغال و جداسازی خوزستان با تلاش نیروهای بومی و مردمی و سپاه و ارتش ناکام ماند «۴ تا ۹ آبان ۱۳۵۹».

۴. با تلاش و دفاع تن به تن نیروهای سپاه و ژاندارمری در داخل سوسنگرد موجب شد علیرغم

محاصره کامل سوسنگرد این شهر بعد از ۲ روز «۲۴ تا ۲۶ آبان ۱۳۵۹» آزاد شد

۵. نتیجه نهایی : در این مقطع «۵۴ روز» با پایداری همه رزمندگان اسلام ، عراق به جز

دستیابی به اندکی از اهداف خود «اشغال یک پنجم خوزستان ، دو شهر از ۲۶ شهر» از اهداف

کلی خویش «اشغال خوزستان، دستیابی به ذخایر زیرزمینی این استان و ...» ناکام ماند.

اقدامات سیاسی و نظامی ایران

«برای متوقف کردن دشمن تا پایان یک سال اول جنگ»

«فصل هشتم»

طی یک سال اول جنگ «شهریور ۵۹ تا شهریور ۶۰» اوضاع سیاسی و نظامی ایران دچار تحولات و تغییرات فاحشی شد.

الف) سیاسی:

۱. اقدامات منافقین: «ترور مردم و مسئولین و رجال سیاسی کشور، اعلام جنگ مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی ایران».
۲. عزل و فرار بنی صدر «رییس جمهور و فرمانده کل قوا»: با پی بردن مردم به ماهیت بنی صدر در هم پیمانی وی با جبهه ملی و منافقین، رأی مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت سیاسی وی و تایید حضرت امام (ره) وی عزل و در نهایت وی به همراهی رجوی «سرکرده منافقین و کمک همدیگر» از کشور به فرانسه گریختند.
۳. اقدامات جبهه ملی و منافقین: با عزل بنی صدر جبهه ملی در محکومیت لایحه قصاص فراخوان راه پیمایی داد که با اشاره امام (ره) بی نتیجه ماند ولی در راه پیمایی منافقین مردم عده زیادی از مردم کشته شدند.

(ب) نظامی:

۱. عدم کفایت نظامی بنی صدر: « ناآشنایی به فنون رزم و نظامی، عدم اعتقاد وی به نیروهای مردمی و نیروهای سپاه ، بکارگیری نامناسب توانمندیهای نظامی و هدر رفت عِدّه و عُدّه نظامی».

۲. بازسازی ارتش: با متوقف شدن دشمن، ارتش با فراخوان نیروهای ذخیره و پرداختن به آموزش به بازسازی خویش پرداخت.

۳. فعال شدن سپاه: با عزل و فرار بنی صدر سپاه به تقویت سازمان و سازماندهی نیروهای مردمی

«بسیج» پرداخت و با انتقال از جبهه های داخلی و غرب کشور به مناطق میانی و جنوب ، عملاً در سراسر جبهه ها حضور فعال پیدا کرد.

ج) اجرای عملیات:

۱. عملیات زمینی:

۱,۱- عملیات تنگه حاجیان (گیلانغرب) «۵۹/۱۰/۱۴» با همکاری ارتش و سپاه.

۱,۲- عملیات بازی دراز (منطقه سرپل ذهاب) «۶۰/۲/۲».

۱,۳- عملیات نصر (گرخه نور - منطقه عمومی هویزه «۵۹/۱۰/۱۵»). گرچه بعد از ۸ روز

نبرد مجبور به عقب نشینی و بازگشت به محل اولیه شدند.

۱,۴- عملیات توکل (شرق رودخانه کارون «۵۹/۱۰/۲۰».

۱,۵- عملیات تپه چشمه (غرب پل نادری) «۶۰/۱/۱۵».

۱,۶- عملیات فرمانده کل قوا، خمینی روح خدا (دارخوین) «۶۰/۳/۲۱».

۲. عملیات هوایی:

۲,۱- اجرای ماموریت‌های شناسایی هوایی بصری و فیلم برداری ، کشف و شناسایی هواپیماهای دشمن.

۲,۲- عملیات های آتش پشتیبانی «اجرای آتش هوایی».

۲,۳- عملیات تامین هوایی خلیج فارس و دریای عمان.

۲,۴- عملیات مروارید «سه فروند ناوچه موشک انداز، یک فروند کشتی هزارتنی، سه فروند

ناوچه تندرو

، سرنگونی ۵ فروند هواپیمای عراق».

۲,۵- عملیات الولید (اچ ۳) که با ۸ فروند هواپیمای شکاری اف ۴ با ۱۳ فروند هواپیمای

شکاری، سوخت رسان و گشتی در عملیاتی حماسی ۴۸ فروند هواپیمای عراق را به انضمام

پالایشگاه کرکوک «با ۴ فروند هواپیمای شکاری» بمباران کردند.

آزاد سازی مناطق اشغالی

جمهوری اسلامی ایران

«فصل نهم»

مقدمات و اقدامات اولیه

الف) تغییر در فرماندهی جنگ:

۱. از سوی امام خمینی(ره) اختیار و مأموریت فرماندهی کل قوا به تیمسار ولی الله فلاحی داده شد «با عزل بنی صدر در ۶۰/۳/۲۱».

۲. سرهنگ علی صیاد شیرازی «که از توسط بنی صدر خلع درجه و تبعید شده بود» به سمت فرماندهی قرارگاه غرب نیروی زمینی برگزیده شد.

ب) هماهنگی و همکاری ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:

برداشته شدن مانع اصلی «بنی صدر» و کسب تجارب عدم موفقیت ها و لزوم هماهنگی و تلفیق این دو مجموعه اصلی جنگ «ارتش و سپاه» ، همکاری بین این دو برقرار و نتایج شایانی در انجام مأموریتها حاصل شد.

آزاد سازی مناطق اشغالی «عملیاتهای مشترک ارتش و سپاه»

۱. عملیات ثامن الائمه (شکست حصر آبادان): این عملیات با رمز «نصر من الله و فتح»

قریب «منجر به برداشته شدن محاصره آبادان پس از ۳۴۹ روز و آزاد شدن جاده اهواز

آبادان و آبادان ماهشهر شد» از ۴ تا ۷ مهر ۱۳۶۰».

۲. عملیات طریق القدس: این عملیات با رمز «یا حسین (ع)» در ۸ آذر ۱۳۶۰ انجام شد

که نتیجه آن آزاد سازی شهر بستان «پس از ۴۲۷ روز اسارت» و هفتاد روستای بین سوسنگرد

تا بستان و اطراف منطقه جزابه و دسترسی به قسمتی از مرز بین المللی شد.

۳. عملیات فتح المبین: این عملیات در گستره ای به طول و عرض ۸۰ و ۳۰ کیلومتر

«۲۴۰۰ ک.م.م» انجام شد که آزاد سازی ارتفاعات عین خوش، علی گره زد، تینه، ابو غریب، تنگه

رقابیه، دشت عباس، تپه های ابوصلیبی خات و پایگاه های راداری ۴ و ۵ نیروی هوایی ارتش

از چنگ دشمن آزاد و شهرهای شوش، اندیمشک و دزفول و جاده اندیمشک اهواز از آتش

توپخانه دشمن خارج شدند.

«این عملیات بصورت خاص مورد تقدیر امام خمین(ره) از رزمندگان اسلام واقع شد».

۴. عملیات بیت المقدس (الی بیت المقدس): این عملیات بین شهر اهواز تا خرمشهر و محدود به مرز بین

المللی و یکی از باارزش ترین عملیات از ۱۲ عملیات هشت سال دفاع مقدس بود که در چند مرحله انجام شد که هر مرحله آن به اندازه یک عملیات مستقل مانند فتح المبین و ... بود.

محصور بودن منطقه عملیاتی به موانع طبیعی «رودخانه کرخه نور در شمال منطقه، کارون در شرق و

هورالهیزه در غرب» از دیگر مشکلات و خصیصه عملیات بود.

هدف نهایی عملیات آزادسازی خرمشهر بود که دشمن در این منطقه ۲۷۰۰ دستگاه تانک و نفربر، ۵۰۰ قبضه

توپ و قریب به ۴۰۰۰۰ نفر نیرو در قالب ۴۱ گردان زرهی، ۴۰ گردان پیاده و ۳۰ گردان توپخانه صحرایی

مستقر کرده و برای شهر خرمشهر پدافند ۱۸۰ درجه ای تشکیل داده و بخشی از شهر را میله کوبی و ایجاد

موانع ضد هلی برن کرده بود.

بنا به اهمیت و گستردگی عملیات ، استعداد نیروی سپاه اسلام شامل ۴ تیپ پیاده «هریک ۸ تا ۹ گردان»
ویک تیپ زرهی شامل ۱۲۰ گردان از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ۳ لشکر و ۵ تیپ از ارتش شامل
۲۴ گردان زرهی و ۳۶ گردان پیاده که در مجموع با ۹۶ فروند بالگرد از انواع مختلف پشتیبانی
می شدند.

نیروی هوایی ارتش با ۲۱۶۱ سورتی پرواز این عملیات را پشتیبانی می کرد.
بعلاوه این عملیات با ۲۹ گردان توپخانه صحرایی ارتش پشتیبانی می شد.

این عملیات در ۳۰ دقیقه با مداد ۱۰/۲/۱۳۶۱ با رمز یا علی بن ابیطالب آغاز و در ساعت ۱۰ دوشنبه سوم
خرداد با آزاد سازی خرمشهر «پس از ۵۷۶ روز» پایان پذیرفت.

امام خمینی (ره) ضمن تقدیر از رزمندگان و برشماری اهمیت عملیات و پیروزی آن فرمود «خرمشهر را

خدا آزاد کرد - وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ»

دلایل پیروزی نیروهای اسلام

۱. رهبری و مدیریت مدبرانه حضرت امام خمینی(ره).
۲. برنامه ریزی صحیح و علمی در سطح کشور و عملیات ها.
۳. ایمان و انگیزه رزمندگان اسلام.
۴. ابتکار عمل و نوآوری.
۵. ترکیب تدبّر و عقلانیت با روحیه شهادت طلبی.
۶. افزایش همکاری و همدلی بین ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
۷. انسجام و وحدت ملی در کشور پس از فرار بنی صدر.
۸. استفاده بهینه از ظرفیت ها و منابع ملی.
۹. شناسایی و کسب اطلاعات دقیق از دشمن.
۱۰. استفاده گسترده از ظرفیت داوطلبان نیروهای ییسیجی و مردمی.
۱۱. بکارگیری تجربه عملیات های قبلی.

راهبرد تعقیب و تنبیه متجاوز

«چرایی ادامه جنگ بعد از فتح خرمشهر»

آزادسازی خرمشهر ، در عین ناباوری عراق و حیرت جهانی و بخصوص حامیان رژیم بعثی عراق صورت گرفت .

چگونگی ادامه جنگ از سوی ایران از دو نگاه حائز اهمیت است «به شرح زیر (۱)».
جهان به فکر نجات عراق افتاد و از طریق سازمان ملل اقدام به صدور قطعنامه و پایان جنگ و برقراری صلح کردند که منطقاً مورد پذیرش ایران واقع نشد «به شرح زیر (۲)».

۱. حضرت امام(ره) به دلایل زیر موافق ورود به خاک عراق نبودند.

۱،۱- مردم عراق ورود به خاک خود را تحمل نمی کنند و موافقین ما در عراق مخالف ما خواهند شد.
۱،۲- از لحاظ بین المللی «بعث حضور عراق در خاک ما» موضع برحق داریم ولی با ورود به عراق متهم به اشغالگری می شویم.

۱،۳- باورود به عراق مردم بی گناه آسیب می بینند و اذیت می شوند.

۱،۴- نضامیان معتقد بودند عدم ورود به خاک عراق ، ایجادفضای امن برای عراق تلقی شده و به ادامه آرایش نظامی و ایجاد

آمادگی و حملات بعدی به ایران می پردازد لذا نظرات کارشناسی نظامی مورد پذیرش امام واقع شد.

۲. دلایل ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر و عدم پذیرش قطعنامه صلح:

۲,۱- عدم پذیرش معاهده ۱۹۷۵ و ادامه حضور ارتش عراق در بخشی از خاک ایران.

۲,۲- برتری نظامی ایران نسبت به ارتش عراق.

۲,۳- عدم پیشنهاد هیچ گونه پیشنهاد صلح عادلانه از سوی رژیم بعثی عراق به مراجع بین المللی.

۲,۴- عدم اعتماد به تعهدات صدام و حزب بعث عراق.

۲,۵- شرایط نامساعد دفاعی و شکنندگی مرزهای جنوب غربی «خوزستان» در مرزهای جنوبی کشور.

۱,۶- انتظار مردم «بویژه خانواده های شهداء ، جانبازان و ایثارگران» از سرکوبی کامل دشمن.

راهبرد جمهوری اسلامی ایران پس از آزادی خرمشهر

۱. دفع کامل تهاجم سرزمینی: در پی تلاش رزمندگان ایران در دفع ارتش و

حفظ تمامیت ارتش، مردم نیز شعار «جنگ جنگ تا پیروزی» در حمایت از

فرزندان رزمندشان داشتند.

۲. محدود نگه داشتن دامنه جنگ: گرچه دشمن با حمله به مناطق شهری،

مراکز اقتصادی و جنگ نفت کش ها سعی بر توسعه دامنه جنگ داشت.

۳. توسعه توان دفاعی کشور برای پشیمان کردن دشمن از حمله به ایران:

تاکید ایران و رهبری نظام بر تکیه بر توان و نیروهای خودی بود.

اجرای عملیات برون مرزی

از طرفی عراق تصور می کرد ادامه جنگ موجب تسلیم شدن ایران و پیروزی آن کشور بر ایران می شود.

عمده عملیات های ایران طی دو سال در حواشی مرز «داخل خاک ایران» عملیاتهای رمضان ، مسلم بن عقیل،

محرم، والفجر، مقدماتی و والفجرهای ۱، ۲، ۳، ۴ و خیبر و بدر بود.

پیچیدگیهای جنگ و کاربردهای سلاح های نظامی موجب شکست و تحمل تلفات روز افزون عراق می شد.

بنابه نظر کارشناسان و اعمال فشار بر دشمن و جهت وادار نمودن دشمن «متقاعد کردن مجامع بین المللی

و حامیان رژیم بعث» به قبول شرایط جمهوری اسلامی ایران ، اجرای عملیات در خاک عراق «برون مرزی» لازم ،

ضروری و گریز ناپذیر بود..

(۱) عملیات والفجر ۸

عملیات والفجر ۸ (عملیات فاو) اولین عملیات گسترده در داخل خاک عراق در ساعت

۲۲۱۰ تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۲۰ با رمز مقدس یا فاطمه الزهراء (س) در منطقه عمومی جنوب

خسرو آباد تا انتهای جزیره آبادان و با عبور از رودخانه اروند به عرض ۶۰۰ تا ۱۰۰۰ متر با عمق

۱۰ تا ۱۵ متر و با دوجریان هم زمان مخالف و با ۴ مرحله جذر و مد در طول شبانه روز و با هدف

اشغال شهر بندری فاو محصور به رودخانه اروند «جنوب خوزستان»، خور عبدالله «مرز کویت» و

کشور عراق است آغاز شد.

قرار شد عملیات مذکور هم زمان با عملیات ارتش در شلمچه انجام شود و همزمان سپاه نیز عملیات

ایذایی «فریب» را هم زمان با مرحله اول عملیات فاو در منطقه ام الخصب در جزیره ام الرصاص

واقع در خاک عراق، روبه روی شهر خرمشهر و جزیره مینو به اجرا گذاشت.

نکات اساسی عملیات:

اعمال غافلگیری همه جانبه. دقت نظر و کنترل در تمام مراحل «طرح ریزی،

شناسایی،...

تا اجرا».

بکارگیری صحیح آتش توپخانه.

مرحله بندی عملیات و اجرای دقیق آن.

انتقال دستگاه های سنگین مهندسی به داخل فاو از رودخانه اروند.

اقدامات غافلگیرانه:

طرح ریزی عملیات فریب: وانمود کردن اجرای عملیات در هور «باتوجه به دستیابی دشمن به ضعف های سپاه اسلام در عملیات بدر و خیبر».

اجرای عملیات ایزدایی: اجرای عملیات در ام الرصاص.

رعایت کامل حفاظت و اطلاعات.

کنترل اطلاعاتی و شناسایی مواضع دشمن.

انتخاب مسئله غافل گیر کننده: رودخانه اروند با خصوصیات منحصر به فرد و منطقه و تصور دشمن از نفوذ ناپذیری شهر بندری فاو.

مراحل عملیات:

عملیات در سه مرحله به اجرا در آمد.

۱. عبور از رودخانه و شکستن خط دشمن: «با ۲۰۰۰ نفر نیروهای زبده غواص آموزش دیده».
۲. تصرف شهر بندری فاو: «رسیدن به خور عبدالله».
۳. تصرف شهر فاو: «ادامه حرکت رزمندگان تا انتهای کارخانه نمک و تشکیل خط دفاعی».

اقدامات ویژه ایران و عراق:

۱. فعالیت به موقع سنگین و چشمگیر توپخانه ارتش ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
۲. پاتک های سنگین و پروازهای هوایی سنگین ارتش عراق «بطور متوسط روزانه ۳۵۵ پرواز».
۳. احداث پل براروند «با استفاده از ۳۴۰۰ لوله نفتی ۱۵۶ اینچی» بطول، ارض و عمق ۶۰۰، ۱۲ و ۸ متر»

نتایج عملیات والفجر ۸

۱. تصرف کامل بخشی از اروندرود.
۲. تصرف شهر ساحلی فاو و تأسیسات بندری آن.
۳. تصرف سکوهای موشکی و تأمین خورموسی و افزایش ضریب امنیتی در جزیره خارک.
۴. کنترل خور عبدالله و تهدید بندر ام القصر.
۵. ایجاد فشار به کشورهای عربی.

بعلاوه پشتیبانان منطقه ای و جهانی عراق عملاً به توان بالای ایران در ادامه نبرد و برخورداری از توان بالا پس از ۵ سال فشارهای سنگین سیاسی، اقتصادی و نظامی اذعان نمودند.

۲) عملیات کربلای ۵

دوهفته بعد از عملیات ناموفق کربلای ۴، عملیات کربلای ۵ در نیمه شب ۱۳۶۵/۱۰/۱۹، بارمز یا فاطمه زهراء، در جبهه جنوب و در محور شلمچه و در منطقه شرق بصره به اجرا درآمد.

ویژگی های سیاسی، جغرافیایی و نظامی عملیات:

۱. از لحاظ سیاسی؛ ضربه مهلکی «سنگین تر از عملیات والفجر ۸» بر رژیم بعث وارد شد.

۲. از لحاظ جغرافیایی؛

۲,۱. منطقه دارای استحکامات «دژ» محکم بود.

۲,۲. منطقه با سیم خاردار میادین مین «مثلثی»، تله های انفجاری و موانع متعدد از جمله خورشیدی مسلح بود.

۲,۳. ایجاد آبگرفتگی مصنوعی در منطقه «از سوی دشمن».

۲,۴. منطقه در دید و تیر مستقیم دشمن با استقرار دکلهای دیدبانی و سنگرهای تیربار و تانک.

۲,۵. ایجاد ده ها ردیف موانع گوناگون در داخل منطقه آبگرفتگی «مصنوعی».

۳. از لحاظ نظامی: دشمن مسرور از موفقیت در عملیات کربلای ۴ و اینکه پاسخ ایران در عملیات والفجر ۸ را داده و ایران تامدتها توان عملیات را ندارد» چرا که عملیات کربلای ۵ حداقل یک ماه زمان برای طرح ریزی، آمادگی و سازماندهی لشکرها و ... نیاز داشت» دچار غافلگیری شده» تاجایی که خیلی از نظامیان خود را بعد از عملیات کرلای ۴ به مرخصی فرستاد» و تلفات زیادی داد» ۲۶۵۵ نظامی عراق شامل ۴۰ افسر ارشد، ۴۰ افسر جزء و ۶۰۰ درجه دار به اسارت ایران درآمده و به استعداد ۵۵ تیپ تا حدود زیادی منهدم شدند».

نتایج عملیات کربلای ۵

۱. تصرف ۱۵۰ کیلومتر از خاک عراق.

۲. تصرف پاسگاه های بویان، شلمچه، کوت سواری و خین.

۳. جزایر بوارین، ام الطویل، شهرک و رودخانه دوئجی، بهرجاسم، ۱۰ کیلومتر از جاده شلمچه بصره و ۱۱ پاسگاه فرماندهی ارتش بعث به کنترل قوای اسلام «ایران» درآمد.

۴. پس از ۴۵ روز از شروع و ادامه جنگ، عراق بلحاظ ناتوانی و جلوگیری از انهدام بیشتر دست از چنگ کشید.

۵. تقدیر حضرت امام (ره) از همه رزمندگان اسلام «بسیجیان، سپاهیان، ارتشیان و همه نیروهای مردمی» که مهر تأییدی بود بر حقانیت و درستی کار قوای اسلام.

**عدم توان عراق و انهدام قوای این کشور و صلابت و پایداری قوای اسلام
موجب شد که مجامع بین المللی «بخصوص شورای امنیت سازمان ملل» به فکر
صدور قطعنامه ای منطبق با خواسته های منطقی و عقلایی ایران افتاد و
عملیات کربلای ۵ میخ آخر بر تابوت رژیم بعثی و نقطه عطف ناامیدی حامیان
جهانی و منطقه ای این رژیم بود.**

اقدامات دشمن برای توسعه جنگ

((وادر کردن جمهوری اسلامی ایران به توقف اقدامات نظامی))

«فصل یازدهم»

الف) استفاده از سلاح شیمیایی

اولاً جنگ شیمیایی به کاربرد گازهای شیمیایی مانند گاز خردل، اشک آور، سیانور، خفه کننده، قاول زا، ناتوان کننده و اعصاب اطلاق می شود

ثانیاً عوامل شیمیایی به گروه هایی از ترکیبات سمی و کشنده اطلاق می شود که بصورت جامد، مایع و گاز تهیه شده و مورد استفاده واقع می گردد.

ثالثاً استفاده از سلاح شیمیایی از سوی رژیم بعث عراق از ابتدای جنگ به منظورهای مختلف متداول بوده است که عبارتند از

۱. ابتدای جنگ تا آزاد سازی خرمشهر برای آزمایش سلاح های شیمیایی بکارگیری شد.

۲. از تیرماه ۱۳۶۱ تا پایان ۱۳۶۵ بعنوان سلاح تدافعی از آن استفاده کرد.

۳. از سال ۱۳۶۶ تا پایان جنگ و بعنوان سلاح تهاجمی و به منظورهای زیر استفاده شد.

(۱) با هدف عملیات روانی و ایجاد رعب و وحشت و اضطراب.

(۲) کاهش توان رزمی و ایجاد اختلال در سازمان رزم حریف (دشمن).

(۳) مرعوب و زمین گیر کردند دشمن.

حملات شیمیایی عراق نه تنها در مناطق نبرد بلکه به مناطق مسکونی نیز کشیده شد «سردشت ایران با ۲۰۰ نفر شهید و ۵۰۰۰ نفر مصدوم» و حتی مناطق مسکونی عراق «حلبچه با ۵۰۰۰ شهید و ۴۰۰۰ مصدوم».

(ب) حملات هوایی و موشکی به شهرها و منابع حیاتی

اولاً بمباران شهرها هم زمان با آغاز جنگ علیه ایران آغاز شد.

ثانیاً علیرغم فراز و نشیبهای این حملات بیشترین حملات از سال ۱۳۶۴ به بعد صورت گرفت.

ثالثاً همانند حملات شیمیایی، حملات هوایی نیز سه مرحله را طی کرد:

۱. ابتدای جنگ تا سال ۱۳۶۱، ۳۰٪ «روزانه ۱,۶ حمله».

۲. از سال ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۳، ۱۰,۷٪ «روزانه ۰,۷ حمله».

۳. از سال ۱۳۶۴ تا پایان جنگ، ۵۸,۸٪ «روزانه ۲,۵ حمله».

اهداف عمده عراق از بمباران شهرها:

۱. ایجاد رعب و وحشت در میان توده مردم.

۲. خارج شدن از بن بست نبردهای زمینی.

۳. وادار کردن ایران به پذیرش صلح مورد نظر عراق.

برخورد ایران با اقدامات عراق:

۱. خودداری ایران از مقابله به مثل بنابه دلایل متعدد از جمله:

۱,۱. کشته شدن تعداد زیادی از مردم بی گناه.

۱,۲. وجود اماکن مقدس قبور ائمه در عراق «کاظمین، نجف، سامرا، کربلا و...».

۱,۳. ۶۰ درصد مردم عراق شیعه بودند.

۲. استفاده از سایت های پدافند هوایی در اطراف شهرها «گرچه در مقابل موشکهای عراق کارایی ندارند».

ج) جنگ نفت کشها

اولاً جنگ نفت کشها موجب شد جنگ از زمین به دریا «محل تردد نفت کشتیهای دو کشور و کشتیهای سایر کشورها» کشیده شد.

ثانیاً جنگ نفت کشها موجب می شد تا امریکا وارد منطقه شود» در تاریخ ۱۳۶۷/۱/۲۹ این طرح عملی شد».

حضور ناوهای امریکا در منطقه موجب می شد تا مستقیماً با ایران در گیر شود که سرنگونی هواپیمای مسافبری ایران در ۶۷/۴/۱۲ نمونه بارز آن است.

د) تغییر روش عراق از پدافندی (دفاعی) به آفندی (حمله).

۱. بجز در تهاجم اولیه، عراق حالت پدافندی بخود گرفته بود.

۲. دور دوم عملیات عراق اسفند ۶۴ تا اردیبهشت ۶۵ در ۱۲ نقطه «منطقه در خاک عراق و ۶ منطقه در خاک ایران».

۳. از اوایل ۱۳۶۷ برای باز پس گیری خاک خودش و اشغال مناطقی از ایران جهت در دست داشتن امتیاز و اهرم فشار در پای میز مذاکره با ایران.

نقش کشورهای منطقه ای و فرا منطقه ای

«در جنگ رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران»

«فصل دوازدهم»

**بطور کلی همه کشورهای منطقه «خاورمیان و خلیج فارس» و کشورهای
جهانی و بلوکهای دوگانه آنروز «امریکا و شوروی» به شکلهای مختلف از رژیم
بعث عراق حمایت کردند.**

**آندر فونتن، نویسنده و روزنامه نگار شهیر معاصر می نویسد «از شیخ نشین
های خلیج فارس گرفته تا شوروی و امریکا... همه از پیدا کردن راهزنی مثل
صدام حسین که در برابر آیت الله (خمینی) قد علم کند خوشحال بودند. در
آن زمان، آرزوی غربی ها این بود که دو طرف متخاصم هرچه بیشتر به کشتن
یکدیگر ادامه دهند - فونتن، ص ۱۷۸ تا ۱۷۹».**

الف) کشورهای حاشیه جنوبی: پس از تجاوز سراسری عراق به ایران دولت های منطقه بویژه

کشورهای عربستان ، اردن و کویت حمایت خود از عراق را همراه با تشویق عراق اعلان داشتند.

شورای همکاری خلیج فارس ضمن تبریک به صدام حسین در مقابل ایران صف آرایي کردند

به طور کلی دولتهای منطقه با حراس از انقلاب اسلامی ایران و نفوذ در آن کشورها و جهت متزلزل

دیدن حکومت های خویش، از عراق حمایت کردند.

ب) کشورهای بلوک غرب «با محوریت امریکا»:

۱. امریکا: علیرغم اعلام بظاهر بی طرفی امریکا و ارتباط های مخفی امریکا با

عراق «ملاقات برژنسکی با صدام در مرز اردن – تیر ۱۳۵۹» بنابه :

(۱) پیشروی عراق در ماه های آغازین جنگ.

(۲) مهار ایران.

(۳) حل نمودن مشکل گروگان های امریکا در دست ایران.

ضمن موافقت در ادامه جنگ «موفقیت های ایران و شکست عراق» رسماً از عراق اعلام حمایت کرد.

۲. فرانسه: ضمن داشتن معادلات تجاری قبلی باعراق ، در حمایت از این کشور

معاملات تجاری خویش را تا سقف دو میلیارد دلار «عمدتاً جنگ افزار و هواپیماهای نظامی» افزایش داد.

۳. انگلستان: همانند فرانسه و آلمان و همپای سایر کشورهای اروپایی مانند ژاپن،

آلمان و ... «که بیشتر حمایت و تقویت تجاری

(ب) کشورهای بلوک شرق «با محوریت شوروی»:

۱. شوروی: این کشور به دلایل متعدد از عراق حمایت می کرد از جمله؛

(۱) عراق متعهد نظامی این کشور «از سال ۱۳۵۱» بود.

(۲) از دست رفتن ایران به عنوان ژاندارم امریکا، فرصت خوبی برای مهار سیاست امریکا در منطقه

بود.

(۳) عراق تولید کننده و صادر کننده مطمئن نفت به شوروی و متحدان شرقی اروپایی این کشور

بود.

۲. چین: گرچه موضع گیری چین در آن مقطع زمانی اهمیت چندانی نداشت لکن این کشور صرف

نظر از آغاز کننده جنگ ، دوطرف را دعوت به مذاکره و صلح کرد.

در مجموع ۳۶ کشور از کشورهای جهان به صدام کمک کردند.

رفتار سازمان ملل

« روند صدور قطعنامه ها در روزهای آغازین جنگ تا قطعنامه ۵۹۸ »

«فصل سیزدهم»

رفتار سازمان ملل متحد «بعنوان تنها مرجع عالی جهانی و تصمیم گیرنده در روابط بین کشورها و پایان دهنده مناقشات و منازعات» در طول جنگ تحمیلی تأمل برانگیز است.

۱. در آغاز حمله عراق به ایران صرفاً به یک بیانیه اکتفا شد که:

۱,۱. در این بیانیه از ایران و عراق یکجا نامبرده شد.

۱,۲. عمداً از بکاربردن عبارت «تجاوز مسلحانه» خودداری شد.

۱,۳. از ایران خواسته شد از اقدامات تلافی جویانه خودداری و با مذاکره پیگیر

موضوع باشد.

۲. قطعنامه ۴۷۹ «۵۹/۷/۶»: طرفین را از دعوت به زور بر حذر داشته و توصیه طی مسیر مسالمت آمیز شد.

۳. قطعنامه ۵۱۴ «۶۱/۴/۲۳»: زمانی که پس از عملیات های متعدد از جمله ثامن الائمه، فتح المبین، بیت المقدس بخشی از خاک ایران آزاد و شرایط سیاسی و نظامی به نفع ایران رقم خورد. در این قطعنامه:

۳،۱. به طرفین توصیه عقب نشینی شد.

۳،۲. از آغاز گر جنگ و تعیین و تنبیه متجاوز حرفی به میان نیامد.

۴. قطعنامه ۵۲۲ «۶۱/۷/۱۲»: با اجرای دو عملیات رمضان و مسلم بن عقیل و تقویت شرایط سیاسی و نظامی به نفع ایران ، قطعنامه مذکور بلحاظ فشار بر عراق و جلوگیری از پیشرفت ایران وهمانند دفعات قبل صادر شد.

۵. قطعنامه ۵۴۰ «۹/۸/۶۲»: با اجرای عملیاته‌ای محرم و والفجره‌ای اقا ۴ این قطعنامه صادر و از دبیر کل سازمان ملل خواسته میشود به فعالیت‌های خود ادامه دهد.
- همچنین از طرفین خواسته میشود تا به عملیات در دریا و آبراه‌های بین المللی و جنگ شهرها خود داری کنند» در حالی که آغازگر و ادامه دهنده جنگ‌های شهری و دریایی رژیم بعث بود».
۶. قطعنامه ۵۵۲ «۲۱۱/۳/۶۳»: این قطعنامه در پی شکایت کویت، عربستان، قطر، بحرین، امارات از ایران مبنی بر حملات علیه کشتی‌های بازرگانی بود.
- این قطعنامه حمله به کشتی‌های بازرگانی را محکوم میکند.
- در این قطعنامه برای اولین بار اسم خلیج به میان آمد و عمداً کلمه «فارس» از آن حذف شد.

۷. قطعنامه ۵۸۲ «۵/۱۲/۶۴»: با اجرای چند عملیات از جمله عملیات والفجر ۸ و به هم ریختگی اوضاع سیاسی و نظامی صادر شد.

در این قطعنامه از حمله به اراضی و بمباران مناطق صرفاً غیر نظامی و حمله به کشتی های بی طرف ابراز تاسف شده است.

این قطعنامه از ایران و عراق می خواهد فوراً آتش بس نموده و تمام عملیات زمینی ، هوایی و دریایی را خاتمه دهند.

۸. قطعنامه ۵۸۸ «۱۹/۷/۶۵»: با طولانی شدن جنگ ، این قطعنامه از طرفین می خواهد قطعنامه ۵۸۲ را اجرا کنند.

«قطعنامه های فوق همگی مبهم، ناعادلانه، یکجانبه گرایی به نفع عراق، توصیه ای، غیر منطقی و ... بودند».

قطعنامه ۵۹۸

الف) زمینه قطعنامه:

۱. عدم پذیرش قطعنامه ۵۸۸ از سوی ایران.
۲. فشار سیاسی علیه شورای امنیت بعثت طولانی شدن جنگ.
۴. افزایش حملات رزمندگان ایران علیه عراق و خصوصاً تهدید بصره.
۵. رفت و آمدهای سیاسی و اصرار ایران بر حقوق حقه خویش.

(ب) متن قطعنامه ۵۹۸:

- ۱. آمرانه از طرفین می خواهد به یک آتش بس فوری اقدام و تمام عملیات زمینی، هوایی و دریایی را قطع کنند.**
- ۲. از دبیر کل درخواست میکند گروهی را برای نظارت بر آتش بس و برگشت به مرزهای بین المللی به منطقه اعزام کند.**
- ۳. بلافاصله پس از آتش بس ، اسراء طرفین آزاد و عودت داده شوند.**
- ۴. با مشورت طرفین «ایران و عراق»، کار تحقیق در باب مسئولیت مخاصمه به هیئتی بی طرف واگذار شود.**
- ۵. با توجه به ابعاد عظیم خسارات وارده ، دبیر کل هیئتی را برای پژوهش در باب نوسازی تعیین کند و به شورای امنیت گزارش دهد.**

ویژگیهای قطعنامه ۵۹۸

۱. تغییر شکلی و محتوایی قطعنامه نسبت به ۸ قطعنامه قبلی در خصوص جنگ عراق علیه ایران:

– بکارگیری لفظ «منازعه» بجای «وضعیت».

– خروج از توصیه به دستور.

– حجیم بودن محتوایی و متنی.

۲. ظهور و بروز اراده ایران در تدوین و تصویب قطعنامه با پشتوانه استقامت و صلابت رزمندگان در

جبهه های نبرد و سیاسیون در صحنه های بین المللی.

وجه تمایز برخوردهای شورای امنیت سازمان ملل

«به ترتیب در جنگ عراق علیه ایران — جنگ عراق علیه کویت».

تعیین متجاوز بعد از ۸ سال — بلافاصله پس از ۲ ساعت.

صدور ۸ قطعنامه در ۸ سال — ۲۴ قطعنامه در ۱۲ ماه.

عدم برخورد با عراق «آغاز گر جنگ» — تحریم عراق و همراهی ۱۰۲ کشور با تحریم.

«به نظر می رسد این تلاشها به نوعی زمینه سازی برای حضور بیگانه در منطقه و

سرکوبی عراق بوده باشد».

شرایط داخلی و خارجی ایران در زمان پذیرش قطعنامه ۵۹۸ «دلایل پذیرش قطعنامه»

۱. شرایط نامساعد اوضاع سیاسی جهان «جلوگری عراق بعنوان صلح طلب و ایران بعنوان جنگ طلب به دلیل پذیرش و عدم پذیرش قطعنامه». – ایران هیچوقت قطعنامه را رد نکرد بلکه شرایطی منطقی داشت.
۲. حضور نظامی بی سابقه امریکا و متحدینش در منطقه.
۳. بهره برداری بی سابق سلاح شیمیایی از سوی عراق و عکس العمل ضعیف مجامع بین المللی.
۴. شرایط نامساعد اقتصادی ایران.
۵. توسعه و گسترش عده ای و عده ای ارتش عراق.

چگونگی و نتیجه پذیرش قطعنامه ۵۹۸

۱. تشخیص و مصلحت اندیشی حضرت امام خمینی(ره) بعنوان رهبر نظام.

۲. دلجویی و همراهی امام با امت بویژه رزمندگان، ایثارگران و

خانواده های آنان.

۳. صدور قطعنامه ۶۱۹ شورای امنیت مبنی بر تاسیس و اعزام گروه ناظران

نظامی ایران، عراق و نیروهای ملل متحد «یونیماک» - ۱۹ اوت (۱۳۶۷/۵/۱۸).

پایان جنگ

« رخدادهای پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران تا آتش بس »

«فصل چهاردهم»

چگونگی (روند کلی) پایان جنگ

اصولاً پایان جنگ سه حالت دارد

۱. غلبه یک طرف درگیر بر طرف مقابل.
۲. با آتش بس جنگ پایان پیدا کند «پایان موقتی».
۳. با دخالت کشور ثالث یا نهاد یا سازمان بین المللی جنگ خاتمه پیدا کند.

پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران

۱. اعلام آمادگی پذیرش قطعنامه در پایان سال ۱۳۶۶ با ارسال نامه ایران به سازمان ملل.

۲. اعلام پذیرش در نماز جمعه تهران از سوی امام جمعه «رییس جمهور وقت – آیت الله خامنه ای» با بیان هدف نوع دوستی و حفظ جان انسان ها.

۳. اعلام نهایی پذیرش قطعنامه با نامه رییس جمهور ایران به دبیر کل سازمان ملل «۱۳۶۷/۴/۲۸».

۴. اعلام پذیرش قطعنامه و ابراز امیدواری برای آتش بس ظرف دو روز آینده.

۵. اقدام به کارشکنی از سوی عراق «بخاطر سوء نیت و احساس ضرر و نداشتن برگ برنده در

مذاکره».

تهاجم گسترده و مجدد عراق به ایران

۱. ایجاد زمینه بی اثر کردن قطعنامه و کارشکنی عراق با ایجاد تردید از سوی وزیر خارجه عراق .

۲. حمله مجدد به ایران از سه محور:

۲,۱. در جنوب از دو محور جهت محاصره خرمشهر و اشغال جاده اهواز – خرمشهر.

۲,۲. در منطقه غرب باهدف اشغال شهرهای ایران تارسیدن به نزدیکی کرمانشاه.

۲,۳. در منطقه شمال غرب که موفقیتی بدست نیاورد.

دفع تهاجم عراق از سوی ایران

با حمله مجدد عراق، با پیام حضرت امام خمینی(ره) به رزمندگان و حضور گسترده

نیروهای نظامی و مردمی و سازماندهی مجدد یگانهای نظامی، عرصه کارزار بر عراق

تنگ شد به گونه ای که عراق ظرف ۲۴ ساعت با صدور بیانیه ای تا مرز بین المللی

عقب نشینی کرد «برابر مرزهای تعیین شده در قطعنامه ۱۹۷۵ الجزایر».

عملیات فروغ جاویدان – عملیات مرصاد

با ناکامی عراق در حمله مجدد به ایران، سازمان مجاهدین «منافقین» با پشتیبانی و تجهیز کامل از سوی عراق از سمت غرب «مسیری که از قبل عراق در حمله مجدد برایشان هموار کرده بود» به ایران حمله و با طرح ورود به تهران «اسلام آباد غرب_ کرمانشاه- همدان- کرج- تهران» عملیات فروغ جاویدان را آغاز و تا کردند غرب و گردنه حسن آباد «قبل از کرمانشاه» پیشروی کردند.

با ابلاغ فرمانده سپاه، نیروهای سپاه از محورهای مختلف به متجاوزین حمله ور شده و جنگ سخت تن به تن در گردنه استراتژیک چهارزبر «مقابله با ستون تانک ارتش آزادیبخش «منافقین» با سلاح های سبک و نیمه سنگین» عملیات سد(مانع) اجرا و ستون دشمن متوقف شد. با ادامه عملیات زمینی سپاه اسلام و پشتیبانی هوانیروز ارتش از عملیات زمینی مهاجمین بطور کامل سرکوب و آخرین تیر در ترکش رژیم بعث عراق ناکارآمد شد.

ثمره این عملیات برای دشمن «منافقین» ۱۵۲۳ نفر کشته، ۲۳۰ نفر زخمی و ۳۰۵ نفر اسیر بود و همه تجهیزات آنان منهدم یا به غنیمت سپاه ایران اسلامی درآمد.

پذیرش رسمی قطعنامه ۵۹۸ از سوی عراق

با اعلام پذیرش قطعنامه از سوی ایران، ایران خواهان اجرای هم زمان تمام بندهای قطعنامه و آتش بس در جنگ شد.

با تغییر اوضاع سیاسی علیه عراق و فشار ابرقدرتها و کشورهای منطقه و سازمان ملل، مقامات عراق در ۱۳۶۷/۵/۱۵ رسماً طی نامه ای قطعنامه ۵۹۸ را پذیرفت و با آتش بس موافقت کرد.

اعلام آتش بس از سوی سازمان ملل

با اعلام پذیرش آتش بس از سوی ایران «۱۳۶۷/۵/۱۶» و به دنبال مذاکرات دیرکل با اعضای شورا

امنیت سازمان ملل، ترکیب اعضای ناظر بر آتش بس «یونیمک» تعیین و تاریخ ۲۰ اوت

۱۹۸۷ «۶۷/۵/۲۹» زمان برقراری آتش بس تعیین شد. تا پس از آن اجرای بندها ۴، ۶، ۷ و

۸ «قطعنامه به اجرا گذاشته شود.

بدین وسیله جنگ ایران و عراق پایان پذیرفت و عراق کمترین دست آوردی را نداشته است.

«در پی ناکامی عراق در جنگ، این کشور در پی جبران مافات حمله به کویت را

آغاز کرد».

دلایل و عوامل پیروزی جمهوری اسلامی ایران در دفاع مقدس

«فصل پانزدهم»

علیرغم اینکه ایران فراز و نشیبها ، موفقیت ها و عدم موفقیت هایی در جنگ داشته است مانند عملیات هایی سرنوشت ساز مانند فتح المبین، بیت المقدس، کربلای ۵ و ... و یا رمضان، و الفجر مقدماتی، کربلای ۴ و ... دلایل متعددی برای پیروزی ایران قابل برشماری است که به تعدادی از آنان اشاره می شود.

۱. حفظ ، تثبیت و تدام انقلاب اسلامی

هدف اصلی عراق و حامیان منطقه ای و جهانی او از تحمیل جنگ به ایران مهار و در نهایت نابودی نظام و انقلاب اسلامی ایران بود که نه تنها این خواسته محقق نشد که ایران بالنده تر و با قدرت بیشتر به راه خود ادامه داد.

۲. شکست استراتژیک عراق

سابقه حمله به ایران حکایت از جدایی و تجزیه بخشی از ایران دارد و عراق برای خروج از مشکل ژئوپلیتیکی و تجزیه ایران «بعنوان یکی از اهداف ظاهری» به ایران حمله کرد و علیرغم تحمل همه مشکلات، زمانی عقب نشینی کرد و جنگ را خاتمه یافته دید که حتی یک وجب از خاک ایران تجزیه نشد.

۳. پذیرش مجدد قطعنامه ۱۹۷۵ الجزایر

یکی از دلایل حمله رژیم بعث «صدام حسین» عقده گشایی حقارت امضاء و پذیرش قطعنامه ۱۹۷۵ بود در حالی که بند اول قطعنامه ۵۹۸ مبتنی بر قطعنامه الجزایر است که پذیرش قطعنامه ۵۹۸ عملاً پذیرش مجدد قطعنامه ۱۹۷۵ الجزایر است که این موضوع در نامه صدام حسین «۶۹/۵/۲۳» به رئیس جمهور وقت ایران «حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی» مشهود است.

۴. معرفی رژیم بعث بعنوان متجاوز

سر انجام در تاریخ هیجدهم آذر ۱۳۷۰ رژیم بعث عراق از سوی دبیر کل سازمان ملل بعنوان متجاوز در جنگ عراق علیه ایران شناخته شد.
بنابراین ایران پیروز واقعی میدان جنگ شناخته شد.

عوامل پیروزی ایران

۱. رهبری: مدیریت، معنویت، پرجاذبه بودن، دوراندیشی، نترس بودن، توانمندی و حکمت امام خمینی(ره) بالاترین نقطه قوت و عامل پیروزی ایران بود به گونه ای که تهدید جنگ را به فرصت و موفقیت تبدیل کردند.

۲. پشتیبانی مردم از جنگ: ظرفیت و توان روحی بالا، میل به فداکاری و ایستادگی در راستای پیروز شدن در مقابل دشمن و مشروعیت دفاع عامل وحدت بخش پیروزی بود.

۳. اراده و تصمیم عمومی برای دفع تهاجم خارجی: حضور داوطلبانه مردم در جبهه های دفاع مقدس .

۴. ابتکار و خلاقیت: علیرغم نبود امکانات، تجهیزات و مدیران و فرماندهان آموزش دیده، رزمندگان اسلامی ایران با خلاقیت و ابتکار به تربیت فرماندهان و سازماندهی یگان های رزم نموده و پیروزی چشم گیری را بدست آوردند.

۵. وحدت و همبستگی: اداره خوب صحنه های داخلی کشور، کنترل بازار در عین آشفتگی های سیاسی «اقدامات ضد امنیتی منافقین»، فرار رئیس جمهور و ... مرهون وحدت ملی بعنوان عامل پیروزی بود.

۶. شیوه و سبک مدیریت در جبهه: ضمن وجود و رعایت سلسله مراتب فرماندهی در جنگ، امر دهی و امر پذیری دوسویه و مبتنی بر محبت، مهربانی، مشورت و بر مبنای توکل به خدا بوده است.

ایثار، شهادت، تکریم

«فصل شانزدهم»

در مکتب اسلام عمل ماندگار و با ارزش عملی است که در راه خدا و برای خدا همراه با نیتی پاک و خالص باشد.

یکی از اعمال باخصیصه های مذکور جهاد در راه خدا و استادگی و مقاومت تا پای دادن جان و شهادت در راه خداست.

شهادت ه نقطه اوج کمال انسانی است «که مورد تاکید خدا در قرآن کریم و پیامبر اسلام و ائمه طاهرین است» و عملی است داوطلبانه ، در نوع خود منحصرترین عمل ماندگار و عامل آن یعنی شهید جاویدان و شاهد همیشگی است لذا در مکتب الهی و اسلامی که انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (ره) برپایه اسلام ناب محمدی است شهید و شهادت و آنچه که وابسته و متعاقب آنهاست از ارزش و جایگاه والایی برخوردار است.

وظیفه جامعه «مردم» نسبت به شهدا و خانواده های آنان

گرچه شهید در اوج قله ایثار و اخلاص به بالاترین نقطه جاودانگی رسیده است اما:

اولاً ایثار جان را برای نجات جامعه و هموعان خود داشته است. پس جامعه نسبت به آنان وظایف بسیاری دارد از جمله ادامه راه و هدفشان، زنده نگه داشتن و تکریم نامشان و

ثانیاً هر انسان دارای وابستگی «در رأس آنان پدر و مادر» است که در پرورش شهید، غم و شادی شهید شریک و برای همیشه در غم از دست دادن «ظاهریش» متأثرند پس به همین نسبت حق تکریم و تمجید از جامعه و مردم دارند هرچند خود نخواهند یا عنوان نکنند.

فرهنگ ایثار و شهادت

«خصیصه های منحصر به فرد رزمندگان سپاه اسلام در دفاع مقدس»

۱. سبقت گرفتن بر دیگران: در انجام وظیفه و پذیرش کارها

«بخصوص سخت و خطرناک».

۲. خطرپذیری: حضور در خط مقدم و نقاط جلویی مقابله با دشمن که همواره با خطر

جانی همراه بود.

وجوه تشابه دفاع مقدس با عاشورای حسینی «در سال ۶۱ ه.ق»

۱. داشتن رهبری معنوی: که از فرزندان پیامبر اسلام بودند.
۲. داشتن عرفان و محبت الهی: سرشار از شوق و شهادت و سیر در فضای معنوی و ذکر و مناجات شبانه و تلاش آگاهانه روزانه «زاهدان شب و شیران روز».
۳. برملا سازی ماهیت دشمن «دین ستیزی و اعمال غیر انسانی دشمن».
۴. مشابَهت در پذیرش و تحمل سختیها «تشنگی، گرسنگی، محاصره، جان سپاری، اسارت ها و...».
۵. همانندی در ادامه راه «راه و رسم و پیگیری هدف – نابودی دشمن، کفرستیزی، گسترش اسلام و... – همچنان بعد از دفاع ادامه دارد».
۶. هر دو جریان تضمین کننده بقا و سلامت مکتب اسلام ناب محمدی است

آمار شهداء و ایثارگران

علیرغم دستاوردهای معنوی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ...، جنگ تحمیلی بخشی از نیروهای فعال جامعه را از ما جدا کرد و دشمن سعی کرده همواره بعنوان یک جنگ روانی آمار شهداء و ایثارگران «آزادگان و جانبازان» را چند برابر وانمود کند.

۱. آمار شهیدان: کل شهیدان حدود ۲۰۸۰۰۰ نفر.

۱,۱- حدود ۲۰۰۰۰ نفر شهداء درگیری با ضد انقلاب و ترورها.

۱,۲- شهدای درگیر مستقیم در جنگ حدود ۷۲۰۰۰ نفر.

۱,۳- شهدای بمباران دشمن حدود ۶۰۰۰ نفر.

۲. آمار جانبازان: ۵۵۶۳۳۹ نفر.

۳. آمار آزادگان: ۴۲۹۷۸ نفر.

شایان ذکر است حدود ۷۲ درصد شهدای سپاه اسلام «حدود ۵۵۰۰۰ نفر» در سنین نوجوانی و جوانی «بین ۱۶ تا ۲۵ سال» بودند که سرداران شهیدی چون شهید باقری و جمع زیادی از فرماندهان لشکرها، تیپ ها، گردان ها و... از همین جوانان پرشور و فعال و مبتکر بودند.

یادآوری: علیرغم تبلیغات روانی دشمن، آمار ۷۲۰۰۰ نفری اسیران عراقی نسبت به آمار ۴۲۹۷۸ نفری ایرانی دلیلی آشکار بر مضاعف بودن تلفات دشمن است که آمار ۲/۵ برابری «حدود ۵۲۰۰۰۰ نفر» کشته شدگان و مفقودین عراق دلیل این ادعا است.

نتایج و دستاوردهای جنگ و دفاع مقدس در عرصه های داخلی و خارجی

«فصل هفدهم»

الف) عرصه های داخلی

۱. سیاسی امنیتی: مبارزه و مقابله هم زمان با ضد انقلابیون داخلی، مقابله با گروه های وابسته در کردستان «باحضور و جان فشانی رزمندگان اسلام و پایمردی پیش مرگها و مردم غیور کرد» سلاح های کومله و دمکرات بر زمین نهاده شده و ناامنی هایی که توسط منافقین ایجاد می شد با پیروزی بر عراق منتفی شد.

۲. اجتماعی و فرهنگی: تقویت اعتماد به نفس، خود باوری و تکیه بر توان خودی بخصوص جوانان، داشتن روحیه قناعت و توکل ، رشد فضایل و ... از دستاوردهایی است که بعد از جنگ تداوم داشته و دارد.

۳. عرصه اقتصادی: علیرغم تحریم اقتصادی از اوایل ۱۳۵۹، ملت ایران با تقویت روحیه قناعت و خود اتکایی توانست بر خود متکی و پایدار بماند..

۴. عرصه علمی و فناوری: تحول در حوزه صنایع نظامی و غیر نظامی، دستیابی به سلول های بنیادی و ... ناشی از روحیه خود باوری بعنوان محصولی از دوران دفاع مقدس است حاصل شده است.

۵. عرصه نظامی: علیرغم تحمیل و تحمل فشارها در طول دفاع مقدس دستاوردهای متعدد از جمله «بکارگیری نیروهای داوطلب، خروج ارتش از وابستگی خارجی، آشنایی با فرهنگ جهاد و شهادت، عقب راندن ارتش بعث، به دست گرفتن ابتکار عمل در طول جنگ «بجز ماه های اول»، ابتکارات فنی مهندسی و...» از دستاوردها در این عرصه بود.

الف) عرصه های خارجی

۱. سیاسی :

تثبیت و اقتدار جمهوری اسلامی ایران و قطع چشم طمع جهانخواران و بدخواهان از ایران.
با تردید مواجه شدن ابهت و شکست ناپذیری کشورهای بزرگ «بخصوص امریکا».
بروز و ایجاد آشفته گی در رژیم صهیونیستی.
با تردید مواجه شدن اقدامات شورای امنیت سازمان ملل در حل و فصل مسایل.
تثبیت حقانیت ایران.

۲. نظامی:

ثابت شد هر کشوری که با تمام قوا حمله کننده باشد لزوماً پیروز میدان نخواهد بود و در مقابل کشور مورد حمله می تواند با مقاومت و پایداری پیروز میدان باشد.
تجربه و اثبات موفقیت نیروهای مسلح با همکاری، همراهی و وابستگی به مردم.
بهره گیری از قدرت توأمان نیروهای مسلح و مردم بعنوان پشتوانه مسئولان سیاسی در رسیدن به خواسته های بحق ملت خویش در مجامع بین المللی.

تعجیل در فرج حضرت بقیه الله

شادان روح شهدا و امام خمین (ره) سلامت ایران گران و جانبازان
موفقیت همه تلاشگران عرصه ها را اقتدار و موفقیت ایران اسلام
صحت، سلامت و طول بقا مقام عظمای ولایت

صلوات